

Laila Kleven og Sandra Lien

**Rapportering fra krisesentrene
2006**

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the various research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, august 2007
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

ISBN 978-82-537-7233-2 Trykt versjon
ISBN 978-82-537-7234-9 Elektronisk versjon
ISSN 0806-2056

Emnegruppe
03.04

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpig tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	,(,)

Sammendrag

Laila Kleven og Sandra Lien

Rapportering fra krisesentrene 2006

Rapporter 2007/32 • Statistisk sentralbyrå 2007

I denne rapporten presenteres beboerstatistikk fra alle landets krisesentre og dagbesøkstatistikk fra 48 av de 50 krisesentrene i landet. Krisesentret i Bergen tilbyr ikke dagbesøk på samme måte som de øvrige sentrene, mens krisesentret i Sauda og omland ikke har hatt noen dagbrukere i 2006.

1 900 beboere og 1 500 barn overnattet på krisesentrene i 2006

Med utgangspunkt i individstatistikken for landets 50 krisesentre i 2006 stod anslagsvis 1 900 personer bak 2 312 krisesenteropphold. Med unntak av 15 opphold hvor kjønn er uoppgitt var alle beboerne dette året, kvinner. 43 prosent av beboerne hadde til sammen med seg 1 500 barn på sentrene.

Over halvparten av beboerne hadde utenlandsk opprinnelse

I 2006 hadde 56 prosent av krisesenterbeboerne utenlandsk opprinnelse. Dette er en økning på 5 prosentpoeng fra 2005. I 2004 var andelen utenlandske beboere 48 prosent og i 2003 var den 45 prosent. Nesten en tredjedel av beboerne med utenlandsk bakgrunn hadde i 2006 blitt utsatt for vold av norske menn.

Flere unge blant de utenlandske brukerne

90 prosent av krisesenterbeboerne var i 2006 under 50 år. Beboere med utenlandsk opprinnelse var yngre enn de med norsk bakgrunn. Nær halvparten av de utenlandske beboerne var under 30 år mot 28 prosent av de norske.

De fleste overgriperne var ektefelle eller samboer

71 prosent av krisesenterbeboerne var enten gifte eller levde i samboerskap/partnerskap. Mens flesteparten av de norske var samboende (37 prosent), var flertallet av de utenlandske gifte (63 prosent). For alle beboerne var 18 prosent enslige, mens 9 prosent var enten skilte eller separerte. De fleste oppga nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer som overgriper (79 prosent).

Over halvparten av de utenlandske beboerne hadde språkproblemer

55 prosent av de utenlandske krisesenterbeboerne kunne ikke norsk eller hadde begrenset norskkunnskap. Likevel fikk bare 23 prosent av beboerne med utenlandske bakgrunn hjelp av tolk i kontakten med krisesentrene.

Beboere med barn hadde lengre opphold

I 2006 varte et opphold på krisesenteret i gjennomsnitt 24 døgn. De utenlandske beboerne bodde i gjennomsnitt nesten dobbelt så lenge på sentrene som de norske, henholdsvis 31 mot 18 døgn. I tillegg bodde beboere med barn lengre på sentrene enn beboere uten barn. Flere kvinner med utenlandsk enn med norsk opprinnelse hadde med seg barn på krisesentrene.

Omkring tre av fire brukere hadde ikke bodd på eller besøkt sentrene tidligere

71 prosent av beboerne i 2006 var nye brukere. Disse hadde aldri tidligere vært på dagbesøk eller bodd på et krisesenter før oppholdet dette året.

Stor økonomisk avhengighet av overgriper

Sammenlignet med kvinner generelt i tilsvarende aldersgruppe, står mange av krisesentrenes beboere utenfor arbeidslivet. Bare 28 prosent av beboerne var i 2006 i inntektsgivende arbeid mot mellom to og tre ganger så mange blant kvinner generelt. Mange beboere fremstår som økonomisk avhengig av for eksempel ektefelle eller samboer, dette gjelder i noe større grad for beboere med utenlandsk bakgrunn. En tredjedel oppga å leve av ulike former for trygd, spesielt gjaldt dette de norske krisesenterbeboerne.

Overgriperne

56 prosent av overgriperne hadde norsk opprinnelse. 87 prosent av de norske beboerne hadde blitt utsatt for overgrep av norske menn, mens 31 prosent av de utenlandske beboerne oppga norske overgripere. Beboerne oppga at 60 prosent av de norske overgripere "av og til" eller "alltid" var ruspåvirket når de utøvde vold, tilsvarende gjaldt dette bare for 23 prosent av overgriperne med utenlandsk opprinnelse.

Barn med på krisesentrene

Halvparten av de 1 488 barna som var med beboerne på sentrene i 2006 var 5 år eller yngre, mens en tredjedel var mellom 6 og 12 år. Beboere som hadde med barn på sentrene reiste i noe større grad hjem til overgriper etter oppholdet sammenlignet med dem uten barn, henholdsvis 22 mot 19 prosent.

Beboernes situasjon ved henvendelsen til senteret

De fleste kvinnene som kom til krisesentrene hadde vært utsatt for vold over lengre tid. I 2006 oppga kun 7 prosent at de kom på grunn av en engangshendelse. For 29 prosent hadde overgrepene pågått det siste året. De øvrige beboerne hadde vært utsatt for gjentatt overgrep over flere år.

70 prosent av beboere meldte om psykiske skader, mens 35 prosent oppga fysiske skader. 10 prosent sa at de ikke hadde fått noen skader av overgrepene.

Anmeldelser

I omtrent ett av tre tilfeller oppga beboerne at forholdet var anmeldt til politiet. De norske beboerne anmeldte i hovedsak norske overgripere, mens utenlandske beboere i stor grad anmeldte utenlandske overgripere. Nærmere to av tre krisesenterbeboere ønsket ikke å anmelde forholdet. 6 prosent sa imidlertid at de ønsket å anmelde overgrepet, men at de ikke våget.

Kontakten med krisesenteret

Langt flere av de norske beboerne enn de utenlandske tok selv kontakt med krisesentrene i 2006, henholdsvis 36 mot 22 prosent. For de utenlandske beboerne var det mer vanlig enn for de norske at politiet, familie, venner eller bekjente tok kontakt med sentrene på deres vegne.

De aller fleste opphold på krisesentrene skyldes psykisk vold, fysisk vold og/eller trusler. I tillegg oppga 8 prosent barnemishandling og 6 prosent voldtekt som årsak til henvendelsen. 4 prosent av de utenlandske beboerne oppsøkte sentrene på grunn av tvangsgifte.

Formidling av andre tjenester

Krisesentrene er ikke behandlingsinstitusjoner, men gir mishandlede kvinner og deres barn fysisk beskyttelse, midlertidig botilbud, omsorg, støtte, rådgivning og formidler hjelp til det ordinære hjelpeapparatet. Bistand i form av støtte og praktisk hjelp ble ytt i hele 81 prosent av tilfellene. I 35 prosent av tilfellene fulgte krisesenteransatte brukerne til hjelpeapparatet, mange fikk også hjelp til å finne bolig, til barnepass og til flytting.

Krisesentrene formidlet oftest beboerne til tjenester som advokat, sosialkontor, politi og lege, og de utenlandske beboerne ble i større grad henvist til disse hjelpeinstansene.

43 prosent av beboerne flyttet inn i egen bolig uten overgriper etter krisesenteroppholdet, mens 24 prosent reiste hjem til overgriperen. De øvrige dro til familie eller venner, til et annet krisesenter eller ble lagt inn på institusjon. De norske beboerne flyttet i noe større grad for seg selv, mens de utenlandske oftere flyttet tilbake til overgriper.

Krisesentrenes dagbrukere

På dagtid kan kvinner, og ved noen krisesenter også menn, få råd i forbindelse med problematiske relasjoner og situasjoner fortrinnsvis knyttet til voldsproblematikk. Mange tidligere brukere kommer for oppfølging og samtaler. Noen deltar i krisesentrenes gruppetilbud der slike finnes. I tillegg bistår en del sentre i forbindelse med barns kontakt med far.

Dagbrukerne skiller seg fra krisesenterbeboerne i 2006 ved at en høyere andel hadde norsk opprinnelse, det var noen menn, dagbrukerne var eldre, og færre var gifte eller samboende. Det er også flere dagbrukere som hadde barn. Flere dagbrukere enn beboere oppga tidligere partnere som overgripere, samtidig som færre oppga fysisk vold som årsak til kontakten med krisesentrene. Dette kan sannsynligvis forklares med at mange av dagbrukerne går til jevnlige samtaler ved sentrene og har kommet ut av voldsrelasjonen. Av samme grunn ble de i mindre grad enn beboerne videreformidlet til andre hjelpeinstanser. Samtidig oppga noen flere dagbrukere voldtekt og incest som årsak til at de oppsøkte sentrene sammenlignet med beboerne. Nesten samtlige dagbrukere fikk hjelp i form av samtaler – samtidig som de i mindre grad benyttet seg av sentrenes andre former for bistand.

Endringer i statistikken fra 2005 til 2006

Antall personer som oppsøkte krisesentrene i 2006 er meget stabilt sammenlignet med 2005. Både antall beboere og dagbrukere er så å si det samme. Tilsvarende resultat finner vi for antall barn som var med mor på krisesentrene. Det har derimot skjedd en klar økning i andelen utenlandske beboere og antall overnatningsdøgn på krisesentrene. Også for dagbrukerne har det skjedd det en økning i andelen med utenlandsk opprinnelse.

Prosjektstøtte: Barne-, ungdoms- og familiedirektora

Innhold

1. Innledning.....	9
1.1. Formål og historie	9
1.2. Endringer i statistikkføringen i 2006	9
1.3. Begrepsavklaringer	9
2. Om statistikken	11
2.1. Datainnsamling	11
2.2. Kontroll og revisjon	11
2.3. Endelig populasjon	13
2.4. Sammenlignbarhet over tid	13
2.5. Frafallsproblem.....	14
3. Årsstatistikk for krisesentrene i 2006	15
3.1. Stor variasjon mellom krisesentrene.....	15
3.2. Samlestatistikk for alle krisesentrene	15
3.3. Individstatistikk fra krisesentrene	16
4. Kvinner som bodde på krisesentrene.....	17
4.1. Beboernes kjønn, alder og sivilstand	17
4.2. Beboernes opprinnelse og språkforståelse	18
4.3. Tilknytning til arbeidslivet	18
5. Overgriperne.....	19
5.1. Beboernes relasjon til overgriperne	19
5.2. Overgripernes kjønn og alder	19
5.3. Overgripernes opprinnelse.....	20
5.4. Overgripernes tilstand ved overgrepene.....	20
6. Barn med mor på krisesentrene.....	21
6.1. Antall barn som var med på sentrene	21
6.2. Barnas alder	22
6.3. Kvinner med barn bodde lengre på sentrene	22
6.4. Noen flere beboere med barn dro hjem til overgriper	22
7. Beboernes situasjon ved henvendelsen til krisesentrene	23
7.1. Overgripernes varighet	23
7.2. Skader av mishandlingen/overgrepene	23
7.3. Anmeldelser	24
7.4. Voldsalarm	24
7.5. Graviditet	25
8. Kontakten med krisesentrene.....	26
8.1. Hvilke instanser setter beboerne i kontakt med krisesentrene?	26
8.2. Hvilke problemstillinger presenterer kvinnene	26
8.3. Bistand fra krisesentrene	27
8.4. Hvilke instanser henvises beboerne til?	27
8.5. Hvor lenge varte oppholdene på sentrene?	28
8.6. Hvor dro beboerne etter krisesenteroppholdet?.....	28
9. Dagbrukerne.....	30
9.1. Krisesentrenes tilbud på dagtid.....	30
9.2. Omfanget av dagbrukere	30
9.3. De viktigste forskjellene mellom dagbrukere og beboere	30
Referanser.....	35

Vedlegg A	36
A. Samlestatistikk 2006.....	36
B. Kommuner som støttet krisesentrene økonomisk i 2006	37
C. Beboerskjema 2006.....	39
D. Dagbesøkskjema 2006	46
E. Krisetiltak – statistikk for 2006.....	50
F. Krisesentrene i rapporten.....	52

Tabellregister

2. Om statistikken

2.1. Antall krisesentre som har sendt inn skjema for 2006.....	11
2.2. Antall brukere og opphold/besøk på krisesentrene i 2006	13

4. Kvinner som bodde på krisesentrene

4.1. Beboernes alder ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent	17
4.2. Beboernes sivilstand ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent	17
4.3. Krisesenterbeboernes tilknytning til arbeidslivet ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent..	18

5. Overgriperne

5.1. Beboernes relasjon til overgriper ved første opphold etter beboers opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent	19
5.2. Overgriperens kjønn ved beboernes første opphold etter beboernes opprinnelse. 2006. Prosent.....	20
5.3. Overgriperens alder ved beboernes første opphold, etter beboernes opprinnelse. 2006. Prosent.....	20
5.4. Overgriper opprinnelse ved norske og utenlandske beboeres første opphold. 2006. Prosent.....	20
5.5. Overgriperens tilstand ved overgrepene etter opprinnelse. Gjelder beboerens første opphold. 2006. Prosent.....	20

6. Barn med mor på krisesentrene

6.1. Beboere som hadde barn med på krisesentrene fordelt på antall barn og beboerens opprinnelse. Første opphold. 2005 og 2006. Prosent	21
6.2. Barnas alder ved første opphold på krisesentrene fordelt på beboernes opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent	21

7. Beboernes situasjon ved henvendelsen til krisesentrene

7.1. Overgrepens varighet forut for første krisesenteropphold fordelt på beboerens opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent.....	23
7.2. Beboernes egne vurderinger av skader av overgrepene ved det enkelte krisesenteropphold fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent.....	24
7.3. Årsaker til at krisesenterbeboerne ikke hadde anmeldt forholdet fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent.....	24

8. Kontakten med krisesentrene

8.1. Instanser som henviste beboerne til krisesentrene ved første opphold etter opprinnelse. 2006. Prosent.....	26
8.2. Årsakene til beboernes henvendelse på krisesentrene etter opprinnelse. Første opphold i 2005 og 2006. Prosent.....	26
8.3. Mottatt bistand fra krisesentrene fordelt på beboerens opprinnelse. 2006. Prosent.....	27
8.4. Henvisningsinstanser for beboerne på krisesentrene ved det enkelte opphold fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent.....	28
8.5. Hvor beboerne drar etter krisesenteroppholdet fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent.....	29

9. Dagbrukerne

9.1. Brukernes alder ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent.....	31
9.2. Brukernes sivilstand ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent.....	31
9.3. Beboere og dagbrukernes sivilstand ved første kontakt med krisesentrene fordelt på brukernes opprinnelse. 2005 og 2006 Prosent.....	31
9.4. Beboere og dagbrukernes relasjon til overgriper ved første kontakt med krisesentrene. 2005 og 2006 Prosent.....	32
9.5. Årsakene til at brukerne tok kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere ved første gangs kontakt. 2005 og 2006 prosent.....	33
9.6. Henvisninger til hjelpeapparatet ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent.....	33
9.7. Bistand fra krisesentrene ved første kontakt fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent.....	34

Forord

Arbeidet med krisesenterstatistikken for 2006 er utført av Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Rapporten omfatter samlestatistikk for alle landets 50 krisesentre i 2006, samt beboer- og dagbesøkstatistikk for de sentrene som har levert registrerings skjema. Fokus har i hovedsak vært rettet mot statistikken som gjelder opphold ved krisesentrene (beboerstatistikken). Kapittel 9 tar for seg statistikken som gjelder dagbesøk, og det gis en kort redegjørelse for hvilke brukere som benytter seg av dette tilbudet. Det foretas en sammenligning mellom de to brukergruppene der det er mulig. Samlestatistikken omfatter antall telefonhenvendelser til sentrene, overnattingsdøgn, opphold for kvinner og deres barn, antall dagbesøk, antall dagbrukere, antall finansierende kommuner for hvert senter og hvor mange innbyggere det enkelte krisesentret dekker. Samlestatistikken presenteres i sin helhet i vedlegg A.

Rapporten er bygd opp etter samme mal som tidligere år, og gir så langt det er mulig det samme tallmaterialet som 2005-statistikken. Fremstillingen legger i tillegg stor vekt på å se funnene i forhold til tidligere år. Det er i årets rapport lagt til et eget kapittel som sier mer om datagrunnlaget (kapittel 2).

Laila Kleven har gått gjennom datagrunnlaget og skrevet kapitlene om beboerne på landets krisesentre og kapittel 2 om datagrunnlaget. Sandra Lien har skrevet om dagbrukerne. De øvrige kapitlene har forfatterne utarbeidet sammen.

Olaf Espeland Hansen og Knut Strøm har bidratt med å tilrettelegge tallmaterialet.

1. Innledning

1.1. Formål og historie

Formålet med arbeidet har vært, på vegne av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, å samle inn data knyttet til aktiviteten på landets kritesentre og utarbeide en rapport som beskriver disse resultatene.

En slik statistikk vil kunne relateres til flere andre statistikker som Statistisk sentralbyrå (SSB) er ansvarlig for. Dette gjelder blant annet statistikken for barnevernet og familievernet. I tillegg vil det være relevant å se statistikken for kritesentrene i sammenheng med deler av statistikken fra justisområdet. Dette vil særlig være statistikk over anmeldte lovbrudd, offerstatistikken og levekårsundersøkelsen om utsatthet for vold.

Årets rapport er den andre som er utarbeidet av SSB, mens Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress utarbeidet tilsvarende rapporter for årene 2003 og 2004 (Jonassen, 2004; Jonassen, 2005; Lien og Nørgaard, 2006).

1.2. Endringer i statistikkføringen i 2006

Statistikkføringen i 2006 skiller seg lite fra føringen for 2005. Endringene har vært små, skjemaene har gjennomgått noen kosmetiske forandringer, fått flere supplerende kategorier og det har blitt gjort noen forenklinger. På enkelte spørsmål er rekkefølgen på svaralternativene endret, mens det andre steder er åpnet for å spesifisere hva som ligger bak svaret "Annet".

På skjemaet *Krisetiltak – statistikk for 2006* (også kalt samleskjema eller samlestatistikken) har det for 2006 blitt lagt til tre nye spørsmål om kontaktperson, ønsket målform (bokmål/nynorsk) og kritesentrets organisasjonsnummer.

På *beboerskjemaet* er det lagt til mulighet for å spesifisere brukerens bostedskommune – dette har imidlertid blitt fjernet igjen på skjemaene for 2007. Følgende er fjernet sammenlignet med 2005: summering av alle overnattingsdøgn og summering over antall barn som er med på sentret, samt spørsmål om antall hjemmeboende barn under 20 år som ikke er

med på sentret. På spørsmål om bistand er kategorien "Ingen bistand" lagt til.

På *dagbesøkskjemaet* ble det på 2006-skjema gjort flere endringer som senere har blitt fjernet ved utarbeidelse av skjema for 2007. Dette gjelder spesifisering av hvilken kommune den dagbesøkende kommer fra, dato for siste opphold ved sentret og om vedkommende på spørsmål om tidligere kontakt oppgir "Har ikke vært i kontakt med senteret i 2006" eller "Kommer til sentret for jevnlig samtaler". Skole er lagt til som henvisningsinstans, og på spørsmål om bistand er "Flyttet inn på kritesentret" fjernet.

På både *dagbesøk-* og *beboerskjemaet* er det lagt til flere alternativer på spørsmål om tidligere kontakt med dette eller ett annet kritesenter. På sivilstand er kategorien "Annet" fjernet, kategorien "Gift" er endret til "Gift/registrert partner". På spørsmål om språkforståelse er kategorien "Som innfødt" fjernet.

1.3. Begrepsavklaringer

1.3.1. Krisetelefonhenvendelser

Kritesentrene er bedt om å skille mellom telefonhenvendelser som gjelder kriser og andre telefonhenvendelser i sine registreringer. Med begrepet krisetelefoner forstås henvendelser der kontakten opprettes for første gang mellom en bruker og kritesentret, eller kontakt fra privatpersoner eller offentlig kontakter på vegne av brukeren. I tillegg blir kritesentrene bedt om å registrere hendelser der nye situasjoner er oppstått, selv om brukeren har vært i kontakt med kritesentret tidligere.

1.3.2. Dagbrukere og dagbesøk

Personer som henvender seg til kritesentrene på dagtid omtales som dagbrukere. Dette kan både være personer som tidligere har bodd på sentret og personer som aldri har vært i kontakt med et kritesenter tidligere. Med dagbesøk menes brukernes oppmøte på sentrene for å motta råd eller ulike former for oppfølging og/eller bistand fra kritesentret.

I statistikken vil opplysninger om dagbrukerne være basert på det første dagbesøket. Mens dagsbesøk vil være alle dagbesøkene som er registrert i løpet av året.

1.3.3. Beboere og opphold

Personer som overnatter på krisesentrene en eller flere netter omtales som beboerne. I statistikken vil opplysninger om beboere være basert på det første oppholdet. Mens opphold vil være alle gangene beboerne har vært på sentrene i løpet av året.

1.3.4. Norske og utenlandske krisesenterbrukere

I krisesentrenes beboer- og dagbesøkskjema finnes et spørsmål om brukerens opprinnelsesland. Svarkategoriene er her norsk og annen opprinnelse. I registreringen for 2003 opererte man med mer spesifikke kategorier, men etter anmodning fra Datatilsynet har man valgt å gå over til en todeling.

Det har vært vanskelig å komme frem til en entydig forståelse av hvordan krisesentrene bør registrere norske versus utenlandske brukere. Dersom man legger statsborgerskap til grunn, vil mange krisesenterbrukere med innvandrerbakgrunn bli registrert som norske.

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, som var ansvarlig for utformingen av skjemaene for 2005, kom da sammen med krisesenterorganisasjonene frem til at statsborgerskap ikke skulle legges til grunn ved registreringen. I retningslinjene for utfylling av registreringsskjemaene for 2006 heter det:

”Her skal det registreres om den dagbesøkende er av norsk eller utenlandsk opprinnelse. Også brukere fra andre skandinaviske land skal registreres med utenlandsk opprinnelse. Har bruker norsk statsborgerskap, men annen opprinnelse enn norsk, skal det likevel krysses av for *Annen opprinnelse* dersom det er grunn til å tro at opprinnelsen spiller en rolle i den situasjonen brukeren er i. Her må medarbeiderne ved krisesentret bruke skjønn.”

Til innvandrerbefolkningen hører førstegenerasjonsinnvandrere som selv er født i utlandet, og personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre (også kalt etterkommere). Registreringene av utenlandske brukere ved krisesentrene vil i stor grad overlappe med kategorien "innvandrerbefolkningen" slik det er vanlig å definere denne i SSB.

Den korrekte begrepsbruken i forbindelse med krisesenterbrukernes opprinnelse er henholdsvis "beboere/dagbrukere med norsk opprinnelse" og "beboere/dagbrukere med ikke-norsk opprinnelse". Av praktiske årsaker har vi valgt å bruke begrepene "norsk" eller "utenlandsk opprinnelse" i denne fremstillingen, og i mange tilfeller vil vi bare skrive "norske" eller "utenlandske beboere/dagbrukere".

1.3.5. Overgriper eller voldsutøver

Vi bruker begrepene overgriper eller voldsutøver i vår omtale av de personene som har medvirket til at mennesker søker hjelp på krisesentrene. Dette på tross av at ikke alle brukere har oppgitt å være utsatt for vold eller seksuelle overgrep.

2. Om statistikken

2.1. Datainnsamling

Statistikk over aktiviteten ved landets kritesentre blir innrapportert til SSB ved utfylling av papirskjema. For hvert dagbesøk og overnattingsopphold skal det i utgangspunktet fylles ut et skjema¹. I noen tilfeller kan det hende at skjema ikke blir fylt ut, disse besøkene/ oppholdene skal sentrene likevel telle med i sin oppsummering på skjemaet *Krisetiltak – statistikk for 2006* ved årets slutt. Det kan følgelig oppstå noe avvik mellom oppsummering av individstatistikken og hva som er angitt i samlestatistikken.

Frist for innrapportering av tall for 2006 var 10. januar 2007. Kritesentre som hadde levert sine skjema ved fristens utløp, fikk i slutten av februar en oversikt med sine tall i retur fra SSB. Nedenfor er en oversikt over antall kritesentre som har sendt inn de ulike skjemaene, fullstendig oversikt over hva det enkelte sentre har levert finnes i vedlegg F.

Flere kritesentre har i etterkant av at tabelloversikten ble sendt ut, påpekt at de har sendt inn flere skjema enn hva SSB har registrert mottatt. Det er imidlertid ikke funnet noen skjema på avveier etter en ekstra sjekk. Datainnsamlingen ble avsluttet i begynnelsen av mars, da mottok SSB skjemaene fra det siste kritesentret.

Tabell 2.1. Antall kritesentre som har sendt inn skjema for 2006

	Mottatt ved fristens utløp	Med i rapporten
Dagbesøk 2006	41	¹ 48
Beboer 2006	42	50
Krisetiltak – statistikk for 2006 ²	40	³ 48

¹ Bergen tilbyr ikke dagbesøk på samme måte som de øvrige sentrene, mens Sauda ikke hadde noen dagbesøk i 2006.

² Det ble sendt ut 51 skjema – siden kritesentret i Vest-Finnmark består av to avdelinger (Hammerfest og Alta).

³ For de sentrene som ikke har sendt inn eller delvis fylt inn, vil tall fra individstatistikken benyttes.

2.2. Kontroll og revisjon

I utgangspunktet er revisjon, kontroll og retting av data fra oppgavegiverne viktig for å sikre kvaliteten. Det er imidlertid umulig å sikre at alle data er korrekte. Det må foretas en avveining på hvor mye som kan rettes, for mye revisjon kan medføre nye feil i datasettet.

For kritesenterstatistikken er det ikke utarbeidet et eget revisjonssystem. I utgangspunktet er det derfor lagt opp til lite revisjon av det innkomne data-materialet. Det er likevel blitt gjort enkelte endringer i dataene etter mottak i SSB. I hovedsak er endringene gjort på bakgrunn av tilbakemeldinger ut fra tabellene som ble returnert til de sentrene som hadde innrapportert innen fristen. I tillegg er det gjort enkelte stikkkontroller som igjen har medført endringer i datamaterialet. Hovedtanken bak revisjonen har vært å finne frem til noen viktige problemområder. I kritesenterstatistikken for 2006 har dette eksempelvis vært mannlige beboere, antall overnattingsdøgn og barn på sentrene. Alle disse områdene vil bli omtalt mer spesifikt senere i dette kapitlet.

Skjemaene er verifisert før scanning, men det har likevel blitt oppdaget enkelte åpenbare feilføringer – disse er rettet hvor dette er oppdaget. På enkelte spørsmål hvor det kun forventes ett svar – har det i noen tilfeller likevel blitt krysset av for flere kategorier. Siden dette ikke er en gyldig verdi har føringen bidratt til at antallet respondenter uten svar på enkelte spørsmål har økt sammenlignet med rapporteringen fra 2005.

2.2.1. Korrigeringer i datamaterialet

Det er i langt større grad beboerskjema som har vært gjenstand for revisjon og endringer i etterkant av mottak av data i SSB. Dette henger sammen med at det er her de største utfordringene finnes for en korrekt føring. Dette er også den statistikken som det enkelte kritesentret selv har best oversikt over. Men det er også gjort endringer på samleskjema der hvor individstatistikken viser høyere antall for enten beboere eller dagbesøkende sammenlignet med hva det enkelte sentret selv har oppgitt. Dersom et senter ikke har sendt inn samleskjema blir tallene fra individstatikken benyttet (se vedlegg A). På dagbesøkskjema er det ikke

¹ Registreringsskjema for dagbesøkende ved kritesentret, 2006 og Registreringsskjema for beboere ved kritesentret, 2006.

gjort noen endringer i det opprinnelige datamaterialet, men dette betyr ikke at datamaterialet anses som feilfritt.

Noen av korrigeringsene er gjort på selve grunnlagsfilen, mens andre er gjort i forkant av den enkelte tabellkjøring i rapporten. Dette vil i så fall være forklart i teksten.

Kjønn

Mange sentre tar ikke i mot mannlige beboere – i tillegg kom det etter fjorårets rapport tilbakemeldinger om feilregistreringer av menn på landets krisesentre. I år har det derfor blitt valgt å sjekke denne variabelen ekstra nøye. Flere sentre har feilaktig krysset av for ”mann” på kjønn – og dette er korrigert enten etter tilbakemeldinger eller etter en sammenligning med andre svar på skjemaet. I noen tilfeller mangler avkrysning på kjønn, samtidig som det er angitt overnattingsdøgn for ”kvinnen”. For disse brukerne er kjønn satt lik ”kvinne”. Gjennomgangen viser at i hovedsak er menn på sentrene barn som kommer i følge med mor. Dette har også vært antakelsen etter fjorårets rapportering, dvs. for 2005.

Etter en gjennomgang av datamaterialet er det ingen mannlige beboere på landets krisesentre i 2006, derfor vil vi i teksten benytte betegnelsene ”kvinne” og ”mor”.² Menn kommer derimot på dagsbesøk - i 2006 er 118 menn på dagbesøk. Det er umulig å si om mennene på dagbesøk egentlig er barn. I 2006 er 6 prosent av dagbrukerne under 18 år – og av disse er en av tre menn.

Barn

Det skal ikke fylles ut egne beboerskjema for barn som kommer på krisesentret sammen med mor, men derimot angis på skjemaet sammen med mor. Enkelte sentre har likevel fylt ut egne skjema for barn. Vi har valgt å fjerne noen av disse beboerne fra den endelige statistikken basert på følgende kriterium: Dersom personen er under 18 år og det kun er angitt overnattingsdøgn for barn og ikke mor (kvinnen). Basert på dette kriteriet ble til sammen 11 barn fjernet fra datamaterialet. Problemer rundt registrering av barns opphold på krisesentrene viser en åpenbar svakhet ved dagens datainnsamling. Denne uklarheten vil også virke inn på hvordan sentrene summerer opp sin egen aktivitet på samlestatistikken.

Et annet problem knyttet til registrering av barns opphold er at det krysses av for at mor har med barn til sentret, samtidig som det ikke blir oppgitt overnattingsdøgn for barnet/barna. I disse tilfellene hvor det er oppgitt at barn er med, men ikke er oppgitt

overnattingsdøgn for barnet/barna – derimot kun for mor, har barnet/barna blitt fjernet fra statistikken. Dette betyr at totalt er 51 barn fjernet fra datagrunnlaget for individstatistikken. Vi har valgt å fjerne disse barna både fordi opplysninger mangler og fordi det er usikkert om disse barna faktisk har overnattet på sentrene.

Antall overnattingsdøgn

Å regne ut hvor mange døgn den enkelte beboer har vært på krisesentret har bydd på en rekke utfordringer. Slik beboerskjemaet er utformet i dag, kan denne informasjonen hentes fra to ulike kilder:

- ved å se på differansen mellom ankomst- og utflyttingsdato (spørsmål 1 i skjemaet)
- bruke tallet som sentret har telt opp som antall overnattingsdøgn (spørsmål 5 i skjemaet)

For *antall overnattingsdøgn som er telt opp*, er kvaliteten på det mottatte datamaterialet sterkt varierende. For 19 av sentrene er antall overnattingsdøgn for kvinner det samme på samleskjemaet som på individstatistikken. For fire sentre er differansen +/- 1 døgn. På den annen side viser en optelling at antall overnattingsdøgn mangler for 11 prosent av beboerne (dvs. for 208 av 1 899 beboere med første opphold). Tre av sentrene mangler optelling av antall døgn for kvinnen for mer enn halvparten av deres beboere. Disse manglene gjør at denne variabelen ikke kan benyttes uten korrigeringer.

Når det gjelder *datoer angitt på skjemaene* er utfyllingsgraden bedre. Av 1 899 beboere (med første opphold) mangler ankomstdato kun for en beboer, mens det for en annen kun står 2006. Tilsvarende viser tallene for utflyttingsdato at 36 beboere mangler verdi, mens en annen står med 2006. 24 beboere har et annet ankomstår enn 2006 – de fleste av disse kom i 2005 (19 stykker). 22 beboere har utflytting et annet år enn 2006 – de fleste i 2007 (18 stykker). Dette illustrerer noen av problemene knyttet til hvordan dato for ankomst og utflytting registreres. Opphold ved krisesentrene skal avsluttes ved utgangen av rapporteringsåret og eventuelt startes på nytt igjen 1. januar neste år. Det er imidlertid ikke gitt noen instruks om hvordan natten mellom 31. desember og 1. januar skal telles.

Basert på dette har vi valgt å primært bruke dato angitt på skjema for utregning av oppholdenes lengde. Vi har imidlertid valgt å gjøre noen korrigeringer på de registreringene som sentrene har gjort – basert både på antakelser om hva som kan være rett og hva sentrene selv har angitt på samlestatistikken. En annen grunn til å velge dato er at vi da sikrer lik telling fra alle sentrene. En svakhet ved å bruke dato er at avbrudd i opphold ikke fanges opp. Dette kan for eksempel være helger hvor kvinnen ikke er på sentret eller lignende. Men i og med at kvinnen likevel opptar plass på sentret, så anser vi det som mest hensiktsmessig å

² 1 899 personer overnattet på krisesentrene i 2006, av disse mangler opplysning om kjønn for 8 stykker. Tilsvarende var 2 263 personer på dagbesøk, og av disse mangler 32 personer opplysning om kjønn.

benytte datoer angitt på skjemaene når vi skal regne ut antall overnattingsdøgn.

Oppsummert er følgende endringer gjort i de ankomst- og utflyttingsdatoene som er fylt ut på de mottatte skjemaene. Dette kommer i tillegg til manuelle korrigeringer som er gjort på i overkant av 50 enkeltobservasjoner – hvor det er åpenbare feil.

- årstall er rettet til 2006
 - opphold som starter før 2006 har fått startdato 1.1.2006
 - opphold som avsluttes i 2007 har fått sluttdato 31.12.2006
- dersom utflyttingsdato mangler benyttes ankomstdato som utflyttingsdato og motsatt
- dersom ankomst- og utflyttingsdato er den samme – gis denne beboeren ett overnattingsdøgn
- dersom utflytting er satt til 1.1.2007 gis det ett døgn ekstra for å dekke natten mellom 31.12 og 1.1
- dersom utregning basert på dato likevel feiler – gis disse beboerne ett døgn opphold
- til slutt sier vi at for opphold som etter utregningen ovenfor kun varer i ett døgn, benyttes hva sentrene har telt opp (der det er gjort) og dette er mer enn ett døgn.

Dersom vi sammenholder det vi kommer frem til ved å benytte datoer med korrigeringene nevnt overfor – ser vi at individstatistikken (alle opphold) gir 55 059 overnattingsdøgn for kvinner på landets krisesentre i 2006. Basert på samleskjema (årsstatistikken) er antall overnattingsdøgn 56 107. At samlestatistikken er noe høyere enn hva individstatistikken kommer frem til, er naturlig i og med at ikke alle opphold har resultert i utfylling av et beboerskjema. På den annen side er ikke avviket så stort at det virker ulogisk.

Å velge annerledes – dvs. primært å benytte opptelling fra skjema og supplere med dato ved mangler ville ikke gitt et særlig annerledes resultat.³ En slik opptelling ville gitt 54 670 overnattingsdøgn for kvinner på landets krisesentre i 2006.

2.2.2. Person versus tilfelle

For å skille mellom personer og opphold/besøk (tilfeller) benyttes spørsmålet om hvorvidt oppholdet/ besøket er det første i år. Av 2 312 beboeropp hold i 2006 mangler avkrysning på dette spørsmålet for 3 prosent. På dagbesøkskjema kompliseres skillet mellom person og tilfelle av at flere verdier på spørsmål nummer 3 ikke er gjensidig utelukkende.

3 Har den dagbesøkende vært i kontakt med krisesenteret tidligere i 2006?

Første besøk i år

Flere dagbesøk i år

Kommer til senteret for jevnlig samtaler

Dato for siste dagbesøk ved senteret

Har ikke vært i kontakt med senteret i 2006

Personer er her de som enten har krysset av for "Første dagbesøk" eller "Har ikke vært i kontakt med senteret i 2006" og samtidig ikke krysset av for "Flere dagbesøk i år" eller "Kommer til senteret for jevnlig samtaler". Det viser seg at vel 3 prosent av de som har krysset av for første besøk samtidig har krysset av for at de kommer til jevnlig samtaler.

2.3. Endelig populasjon

Basert på revisjonen av de mottatte skjemaene blir antall respondenter i rapporten:

Tabell 2.2. Antall brukere og opphold/besøk på krisesentrene i 2006

	Personer	Opphold/besøk
Dagbesøk 2006	12 263	18 524
Beboer 2006	1 899	2 312

¹ Første dagbesøk eller har ikke vært i kontakt med senteret i 2006.

² Enkelte sentre har for brukere som er ofte på senteret valgt å ikke fylle ut et nytt skjema ved gjentatte besøk.

Tabeller som presenteres i rapporten vil vise svarfordelingen for brukere (beboere/dagbrukere) som har gyldige svar på de spørsmålene som inngår. Under hver tabell er det angitt hvor mange som mangler svar på det enkelte spørsmål. Der hvor tall kun er kommentert i teksten kan det variere hva som er totalen, det vil i så fall fremgå av tekst og noter hva denne er. Antall respondenter som ligger til grunn for det enkelte spørsmål vil derfor variere. Tallmaterialet viser for flere av variablene forskjeller mellom brukere av norsk og utenlandsk opprinnelse. I fremstillingen av statistikken har vi derfor valgt å skille brukerne etter om de er "norske" eller om de har "utenlandsk opprinnelse" foruten en kolonne for totaltall.

Leseren vil også finne at prosentsummene i enkelte tabeller ikke alltid stemmer med summene av de ulike kategoriene. Det skyldes at ved enkelte spørsmål kan man krysse av for mer enn en kategori, noe som medfører at summene overstiger 100 prosent. Disse sumtallene blir ikke presentert i tabellene.

På enkelte spørsmål har det blitt lagt til mulighet for å skrive inn åpne svar, dette er ikke kodet i tabellene. Svarene kommer derimot frem i kategoriene "Annet" eller "Andre".

2.4. Sammenlignbarhet over tid

Rapportering fra krisesentrene 2006 er den fjerde i rekken som viser aktiviteten ved landets krisesentre, og gir dermed grunnlag for å trekke sammenligninger over flere år (Jonassen, 2004; Jonassen, 2005; Lien og Nørgaard, 2006). Det har underveis blitt gjort endringer på skjemaene, men hovedtrekkene er beholdt. I rapporten for 2006 benyttes tabeller som viser resultatene for både 2005 og 2006 der hvor disse er direkte sammenlignbare. I de tilfellene hvor det har blitt gjort større endringer benyttes kun tall for 2006 –

³ Dato regnes også her ut på samme måte som nevnt tidligere.

mens resultatene fra 2005 er kommentert i teksten hvor dette er naturlig.

2.5. Frafallsproblem

Flere skjema som er mottatt i SSB har vært manglende utfylt. Problemet med manglende utfylling på spørsmål om antall overnattingsdøgn på beboerskjemaet for 2006 har allerede blitt nevnt. Det samme gjelder på spørsmålet om dette er brukernes første opphold.

En åpenbar svakhet ved dagbesøkskjema er kravet om fullstendig utfylling ved gjentatte besøk. Av 8 524 dagbesøk mangler 8 prosent avkrysning på enten kjønn eller alder, mens 11 prosent mangler opplysninger om sivilstand. Tallene bedres klart når vi velger å se på det første dagbesøket (= dagbrukere). Nå er andelen som mangler svar på disse tre spørsmålene i størrelsesorden mellom en og fire prosent. Tallene bekrefter at utfyllingsgraden ved påfølgende dagbesøk ikke er god nok, og at kravet om utfylling av komplett skjema ved gjentatte besøk ikke blir oppfylt. Manglende utfylling ved gjentatte besøk kan henge sammen med at krisesentrene ved tidligere innrapporteringer har fått beskjed om at dette ikke var nødvendig.⁴

Et annet frafallsproblem er at enkelte sentre ikke har avsluttet beboeroppholdene ved årets slutt. Som vist tidligere er det enkelte opphold som har oppstartsdato før 2006. Ved innrapportering er det også mottatt enkelte skjema for 2005. Disse har blitt overført til 2006 skjema.

I årets rapport inngår opplysninger om beboere fra alle landets krisesentre. Når det gjelder dagbrukerne, er det slik at krisesentret i Bergen ikke har dagbrukere på samme måte som de øvrige sentrene, mens krisesentret i Sauda og omland ikke har hatt noen dagbrukere i 2006.

⁴ Når opphold fra beboerskjema sjekkes er det kun ved 15 opphold at kjønn er ukjent, 46 opphold mangler alder og 52 opphold mangler opplysninger om sivilstand. Regnet som andeler av 2 312 opphold gir dette meget små utslag.

3. Årsstatistikk for krisesentrene i 2006

3.1. Stor variasjon mellom krisesentrene

Krisesentrene skal inngå som et viktig lavterskeltilbud og supplement for voldsutsatte kvinner og deres barn, og være et viktig ledd i samfunnets tilbud om akutt-hjelp. I Norge finnes det 50 krisesentre, og minst ett krisesenter er lokalisert i hvert av landets fylker. Vest-Finnmark krisesenter består av to avdelinger (Alta og Hammerfest), men statistikken er felles for de to virksomhetene.⁵

Krisesentrene mottar økonomisk støtte fra både kommunene og staten. Sentrene søker sin vertskommune samt eventuelt andre samarbeidskommuner om økonomisk støtte, mens staten bevilger fire ganger beløpet som kommunene bidrar med. 46 av de 50 krisesentrene finansieres av mer enn en kommune, og totalt bidrar 390 kommuner (90 prosent av landets kommuner).⁶

I fremstillingen av krisesenterstatistikken for 2006 presenteres beboerstatistikk fra 50 krisesentre og dagbesøkstatistikk fra 48⁷ krisesentre.⁸ Krisesentrene har i tillegg levert en samlestatistikk som benyttes for å beskrive bruken av krisesentrene på landsbasis. Pågangen av brukere dette året har variert fra senter til senter.

3.2. Samlestatistikk for alle krisesentrene

I 2006 ble det registrert 2 387 opphold av kvinner og 1 899 opphold av barn på krisesentrene. Begge tallene viser en liten økning fra 2005. Da ble det registrert 2 287 opphold av kvinner og 1 753 opphold av barn på krisesentrene. Det ble ikke registrert noen voksne mannlige beboere på krisesentrene i 2006.

⁵ Det ble for 2006 likevel sendt et eget samleskjema til hver av avdelingene, men fra 2007 vil det være mulig å dele individstatistikken mellom de to avdelingene.

⁶ Vedlegg B gir en oversikt over kommunene som støttet krisesentrene økonomisk i 2006. I tillegg til de 390 kommunene bidrar en finsk kommune. Tre kommuner er med å finansiere to ulike krisesentre.

⁷ Dagbesøkstatistikk presenteres for bare 48 av 50 sentre, det skyldes at Sauda ikke hadde dagbrukere og at Bergen ikke tilbyr dagbesøk på samme måte som øvrige sentre i 2006.

⁸ Registreringsskjemaene presenteres i vedlegg C og D.

Antall overnatningsdøgn har også økt i 2006 sammenlignet med året før. I 2006 var antall overnatningsdøgn for kvinner 56 107, mens det for barn var 47 057 døgn. For kvinnene representerer dette en økning på 8 prosentpoeng fra 2005, og hele 18 prosentpoeng fra 2004. Sammenlignet med tidligere år har det skjedd en klar økning i antall overnatningsdøgn for barn. Etter en nedgang fra 2004 til 2005, har antall døgn for barn økt med hele 17 prosentpoeng fra 2005 til 2006. Noe av økningen kan forklares med den voksende andelen av beboere med utenlandsk opprinnelse, disse viser seg å ha lengre opphold enn norske beboere. Noen av de nevnte utenlandske kvinnene med lengre opphold på krisesentrene kan være ofre for menneskehandel, jf. funn fra Krisesentersekretariatet (Krisesentersekretariatet, 2007). I tillegg til oppholdene ble det i 2006 registrert 12 811 krisetelefonhenvendelser og 8 817 dagbesøk.⁹

Registreringen av telefonhenvendelser, opphold og dagbesøk vitner om store variasjoner i aktivitetsnivået ved krisesentrene. Legges samlestatistikken til grunn varierte antall krisetelefonhenvendelser mellom sentrene fra 12 til 1 436, antall opphold av kvinner fra to til 343 og antall dagbesøkende fra ingen til 2 206 i Oslo. Det er her sett bort i fra sentre som mangler noen av disse opplysningene. 11 krisesentre hadde 15 eller færre opphold for kvinner. Typisk for disse sentrene var deres lokalisering i tynt befolkede områder.

3.2.1. Krisetelefonhenvendelser

Krisesentrene har retningslinjer om at de skal skille mellom krisetelefoner og andre typer telefonhenvendelser. I 2006 unnløt likevel noen krisesentre å differensiere mellom ulike typer av telefonhenvendelser. Tre av krisesentrene registrerte ikke antall krisetelefonhenvendelser, og kom derfor ikke med i statistikken. Ett av de tre sentrene rapporterte imidlertid inn antall telefonhenvendelser. Syv krisesentre registrerte bare antall krisesenterhenvendelser. På landsbasis vil derfor antall krisetelefonhenvendelser

⁹ Landsomfattende krisesenterstatistikk for 2006 er presentert i vedlegg A.

og andre telefonhenvendelser være noe høyere enn de registrerte 12 811 og 47 852.

3.2.2. Dagbrukere og dagbesøk

Krisesentrene mottok i alt 8 817 dagbesøk i 2006, en økning på 1 300 besøk i forhold til 2005. Dette utgjør en økning på hele 17 prosent. 2 518 dagbrukere sto for de nevnte besøkene. Et krisesenter registrerte kun dagbesøk og ikke dagbrukere, mens to krisesentre ikke hadde dagbesøk i 2006.

3.2.3. Beboere og opphold

Krisesentrene hadde i alt 2 387 opphold, en økning på 100 opphold sammenlignet med 2005. Tilsvarende tall for barn i følge med mor viste at krisesentrene hadde 1 899 opphold av barn, i forhold til 2005 utgjorde dette en økning på 143 opphold. 48 av 50 krisesentre leverte i 2006 inn samlestatistikk, mens det for de to manglende sentrene ble benyttet tall fra deres individstatistikk. For øvrige korreksjoner i samlestatistikken, se avsnitt 2.2.1.

3.3. Individstatistikk fra krisesentrene

3.3.1. Beboere

Når vi går over til å se på individstatistikken – og dermed alle opphold som det er fylt ut skjema for – sto 1 899 personer bak de 2 312 oppholdene på landets 50 krisesentre i 2006. Foruten åtte beboere som ikke hadde oppgitt kjønn var alle kvinner. Med andre ord hadde sentrene i gjennomsnitt 46 opphold av kvinner, ett opphold mindre enn i 2005. 413 av oppholdene var gjentatte opphold dette kalenderåret, og bak disse sto 344 beboere. Omregnet i prosent utgjorde 18 prosent av oppholdene gjentatte opphold, disse hadde bodd to eller flere ganger på krisesentrene i 2006. Data-materialet kan ikke angi eksakt hvor mange opphold disse beboerne står bak.

29 prosent av beboerne som overnattet på krisesentrene for første gang i 2006 hadde også tidligere vært beboere eller på dagbesøk (544 beboere) på et krisesenter. Av disse hadde 163 vært på dagbesøk ved samme senter i 2006, 11 hadde vært på dagbesøk ved et annet senter, 322 hadde bodd på samme senter før 2006 og 106 hadde bodd på et annet senter før 2006. 473 av beboerne som var på sitt første opphold i 2006 oppga at de tidligere hadde hatt telefonkontakt med dette eller et annet krisesenter. Av disse hadde 440 vært i telefonkontakt med det samme senteret, mens 57 hadde vært i telefonkontakt med et annet senter.

78 prosent hadde aldri tidligere bodd på et krisesenter før de overnattet for første gang i 2006 (1 478 beboere). Inkluderer vi de som ikke hadde vært på dagbesøk, var 71 prosent av beboerne i 2006 nye brukere (1 355 personer). Sammenlignet med 2005 viser andelene at det i 2006 er noen flere som oppga at de aldri tidligere hadde vært brukere av krisesentrene.

3.1.1. Dagbrukere

2 263 personer kom på 8 524 dagbesøk til de 48 sentrene som hadde dagbrukere i 2006, og i gjennomsnitt besøkte dagbrukerne sentrene 3,8 ganger i løpet av året. Det utgjorde et besøksgjennomsnitt på 178 for krisesentrene,¹⁰ en økning i forhold til 2005 hvor besøksgjennomsnittet var 155. 68 prosent av dagbrukerne hadde sin første kontakt med krisesentrene i 2006 (1 537 personer), dette er en liten nedgang sammenlignet med 2005.

31 prosent av dagbrukerne hadde også tidligere vært brukere av det samme eller et annet krisesenter før første dagbesøk i 2006 (706 dagbrukere). Av disse hadde 479 vært på dagbesøk på samme senter før 2006, 10 hadde vært dagbrukere ved et annet senter tidligere, 459 hadde vært beboere på samme senter før 2006 og 24 hadde bodd på et annet senter tidligere. 921 av dagbrukerne som var på sitt første dagbesøk i 2006, oppga å ha hatt telefonkontakt med et krisesenter på et tidligere tidspunkt. 903 hadde vært i kontakt med det samme senteret som de senere besøkte, mens 46 hadde vært i kontakt med et annet senter.

Tallene gir en indikasjon på hvor omfattende arbeidet med den enkelte krisesenterbruker er. Mange fortsetter å komme til samtaler etter opphold på sentrene eller etter at kontakt er etablert gjennom dagbesøk.

¹⁰ Sauda og Bergen hadde ikke dagbrukere i 2006, og er holdt utenfor.

4. Kvinner som bodde på krisesentrene

4.1. Beboernes kjønn, alder og sivilstand

Krisesentrene skal primært være et tilbud til mishandlede kvinner. De fleste sentrene holder fast ved kvinner og deres barn som sin målgruppe, og tar følgelig ikke imot menn til overnatting. Mange krisesentre er likevel åpne for å gi råd til menn over telefon. For 2006 viser individstatistikken til sammen 1 899 beboere (med første opphold) på krisesentrene – og disse brukerne hadde til sammen 2 312 opphold i 2006.¹¹ Det vil si at beboerne dette året i gjennomsnitt hadde 1,2 opphold på krisesentrene bak seg. Individstatistikken viser også at alle beboerne på krisesentrene i 2006 var kvinner. Tidligere år har det vært registrert enkelte mannlige beboere.

På samme måte som i 2005 var tre av fire krisesenterbeboere også i 2006 under 40 år. Kun en av ti beboere på sentrene var 50 år eller eldre, samtidig var kun 1 prosent under 18 år. Som vist i kapittel 2 har personer under 18 år som antas å være barn alene på sentret, blitt fjernet fra statistikkgrunnlaget i 2006.

Tabell 4.1. Beboernes alder ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Alder	2005			2006		
	Total	Norsk	Utenlandsk	Total	Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Under 18 år	2	2	2	1	1	2
18-29 år	38	25	49	37	27	45
30-39 år	32	31	33	34	29	37
40-49 år	19	25	13	18	25	13
50-59 år	8	12	3	8	14	3
Over 60 år	2	4	0,1	2	4	-
Antall svar (N)	1 815	886	929	1 852	812	1 040

2005: I alt 1879 beboere, av disse hadde 27 ukjent alder og 38 ukjent opprinnelse. En beboer mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1899 beboere, av disse hadde 29 ukjent alder og 27 ukjent opprinnelse. 9 beboere mangler begge opplysningene.

Tabell 4.2. Beboernes sivilstand ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Sivilstand	2005			2006		
	Total	Norsk	Utenlandsk	Total	Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Enslig	17	19	15	18	20	16
Samboende	22	38	7	22	37	10
Gift/registrert partner ¹	46	28	64	49	29	63
Separert	6	4	8	5	5	6
Skilt	4	5	4	4	5	4
Flyttet fra samboer	3	5	1	2	4	1
Enke/enkemann	0,4	0,3	1	-	-	-
Annet ²	0,9	0,8	1,0	.	.	.
Antall svar (N)	1 822	888	934	1 855	811	1 044

2005: I alt 1879 beboere, av disse hadde 23 ukjent sivilstand og 38 ukjent opprinnelse. 4 beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 28 ukjent sivilstand og 27 ukjent opprinnelse. 11 beboere mangler begge opplysningene.

¹ Registrert partner lagt til i 2006.

² Kategorien "Annet" er fjernet i 2006.

Beboere med utenlandsk opprinnelse er gjennomgående yngre enn beboere med norsk bakgrunn. Blant beboere med utenlandsk opprinnelse var 47 prosent under 30 år, mens det samme gjaldt for 28 prosent av de norske beboerne. Tilsvarende var 43 prosent av kvinnene med norsk bakgrunn 40 år eller eldre mot kun 16 prosent av de utenlandske. Utover at de utenlandske beboerne har blitt noe eldre, er alderssammensetning blant beboerne på krisesentrene ganske lik det den var i 2005. Trekket tidslinjen tilbake til 2003 og 2004 er beboernes alderssammensetning også den samme nå som da.

Halvparten av beboerne i 2006 var enten gifte eller levde i partnerskap, drøyt en av fem var samboende og knapt en av fem var enslige. Kvinner med utenlandsk opprinnelse var oftere gifte, mens fortrinnsvis flere av de norske beboerne levde i samboerskap. Slår vi sammen kategoriene "Samboende" og "Gift/partner" så kom 66 prosent av de norske krisesenterbeboerne fra et parforhold, mot 73 prosent av de med utenlandsk opprinnelse. Flere av kvinnene med norsk bakgrunn

¹¹ Se kapittel 2 for avgrensning av populasjonen.

enn med utenlandsk hadde status som enslig, 20 mot 16 prosent. Sammenlignet med 2005 har det skjedd små endringer i oversikten over beboernes sivilstand ett år senere.

4.2. Beboernes opprinnelse og språkforståelse

Andelen av beboerne med ikke-norsk opprinnelse (utenlandsk) har økt klart fra 2005 til 2006. Av beboerne på krisesentrene i 2006 hadde 56 prosent en annen opprinnelse enn norsk. 27 beboere hadde ukjent opprinnelse. I 2005 var det omtrent like mange krisesenterbeboere med norsk som med utenlandsk opprinnelse, henholdsvis 49 mot 51 prosent – den gang hadde 38 beboere ukjent opprinnelse. Andelen utenlandske beboere på landets krisesentre har de senere årene steget jevnt. Tilbake i 2003 var andelen 45 prosent.

Dersom vi ser på andelen beboere med utenlandsk opprinnelse på de enkelte sentrene, varierer denne fra 11 til 84 prosent, og antall utenlandske beboere varierer fra en til 210 personer. 22 av sentrene hadde i 2006 under 10 beboere med utenlandsk opprinnelse. Dette gjaldt de fleste av krisesentrene i de tre nordligste fylkene, og noen krisesentre på Vestlandet. I tynt befolkede områder i Sør-Norge var det også enkelte sentre med få utenlandske beboere.

Av 1 054 beboere med utenlandsk opprinnelse snakket 15 prosent ikke norsk, mens 40 prosent snakket litt norsk. For 14 stykker manglet opplysninger om språkevne. De øvrige snakket godt norsk. Dersom vi ser på de som har svart på spørsmålet om behov for tolk – brukte 23 prosent av de med utenlandsk opprinnelse tolk, mens 11 prosent ville hatt behov for tolk i forbindelse med krisesenteroppholdet uten at dette ble benyttet.¹²

4.3. Tilknytning til arbeidslivet

En fjerdedel av beboerne oppga ved første opphold i 2006 at de var hjemmearbeidende. Som i både 2004 og 2005 gjaldt dette for nær tre ganger så mange kvinner med utenlandsk opprinnelse som norsk, 35 mot 12 prosent. Nesten en av tre beboere var i lønnet arbeid, og en tilsvarende andel var mottakere av stønad, trygd eller pensjon. På spørsmål om beboernes tilknytning til arbeidslivet er det mulig å krysse av for mer enn en av kategoriene, og følgelig overstiger summen av svarkategoriene 100 prosent.

Ser vi på andelen i lønnet arbeid over tid har denne vært relativt stabil de siste årene. 29 prosent av beboerne var i 2005 i lønnet arbeid, 26 prosent i 2004 og 33 prosent i 2003. Norske kvinner hadde i noe større grad enten heltids- eller deltidsarbeid enn de utenlandske, 32 mot 25 prosent. Forskjellen etter opprinnelse skyldes at en større andel norske kvinner

jobbet heltid, mens det var små forskjeller i andelene for de som arbeidet deltid. Forskjellen mellom norske og utenlandske beboere er den samme som vi fant i 2005. Prosentandelen av yrkesaktive krisesenterbeboere i 2006 var betydelig lavere enn for befolkningen generelt. Tall fra SSB viser at 75 prosent av kvinner i aldersgruppen 25 til 66 år var sysselsatte i 2006.¹³

For øvrig har det skjedd små endringer i beboernes tilknytning til arbeidslivet fra 2005 til 2006. Det har vært en liten økning i andelen som deltok på kurs, fra 6 til 9 prosent. Noen flere av beboerne oppga at de var arbeidssøkere, en økning på 3 prosentpoeng fra 2005 (til 8 prosent). Denne økningen har i hovedsak skjedd blant de utenlandske beboerne. Majoriteten av de som deltok på kurs har utenlandsk opprinnelse, og utgjorde 14 mot bare 1 prosent blant de norske. En tilsvarende tendens fant vi blant beboere under utdanning, henholdsvis 15 prosent utenlandske mot 10 prosent norske. Vi har ingen opplysninger om hvilke kurs som beboerne går på, men det kan tenkes at flere av de utenlandske beboerne går på introduksjonskurs.

Tabell 4.3. Krisesenterbeboernes tilknytning til arbeidslivet ved første opphold etter opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Beskjeftigelse	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
Hjemmearbeidende	26	15	37	25	12	35
Arbeider fulltid	16	20	13	15	18	13
Arbeider deltid	13	13	13	13	14	12
Stønad/trygd/pensjon	33	48	17	31	48	17
Arbeidssøker	5	6	5	8	7	8
Under utdanning	13	9	17	13	10	15
Kurs	6	1	12	9	1	14
Antall svar (N)	1 744	862	882	1 770	791	979

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 106 ukjent beskjeftigelse og 38 ukjent opprinnelse. For 9 beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 114 ukjent beskjeftigelse og 27 ukjent opprinnelse. For 12 beboere mangler begge opplysningene.

¹² Av 1 003 beboere med utenlandsk opprinnelse, dvs. at opplysninger om bruk av tolk mangler for 52 utenlandske beboere.

¹³ Se: <http://www.ssb.no/emner/06/01/aku/tab-2007-08-06-03.html>

5. Overgriperne

5.1. Beboernes relasjon til overgriperne

De fleste kritesenterbrukerne har blitt utsatt for vold av personer de har en nær relasjon til. Det gjelder først og fremst samboer eller ektefelle. Tabell 5.1 viser beboernes relasjon til den eller de overgriperne som de selv oppga første gang de kom til kritesentret.

To av tre beboere oppga ektefelle eller samboer som overgriper første gang de kom til kritesentret i 2006. Dette gjaldt i noe større grad blant beboere med utenlandsk opprinnelse enn norsk, 69 mot 64 prosent. Disse andelene var omtrent de samme som i 2005. 12 prosent av beboerne oppga tidligere ektefelle eller samboer som overgriper, mens andre familiemedlemmer (foreldre, sønn, datter eller andre i familien) ble oppgitt i 7 prosent av tilfellene. Det er forholdsvis flere med norsk opprinnelse som har vært utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer, mens det motsatte var tilfelle for overgrep fra familiemedlemmer. Noen flere beboere med norsk bakgrunn oppga kjæreste som overgriper, 6 mot 2 prosent. Svært få av beboerne hadde blitt utsatt for overgrep av ukjent person, kun 1 prosent av totalen.

5 prosent oppga at de har vært utsatt for overgrep av flere overgripere, i noe større grad gjaldt dette for de utenlandske beboerne (7 mot 3 prosent). Kategorien "Flere overgripere" var ny i 2005, og i veiledningen er det angitt at dersom det er flere overgripere, så skal det krysses av både i denne kategorien og for hvilke relasjoner brukeren har til overgriperne. Denne praksisen har ikke blitt fulgt verken i 2005 eller i 2006. Kategorien "Flere overgripere" inneholder derfor både de som har krysset på denne kategorien og de som kun har krysset på flere av de andre verdiene. Følgelig summerer prosentene i tabellen seg til 100.^{14 15} Imidlertid bør det her påpekes at det kan være flere av beboerne som har vært utsatt for flere overgripere, i og med flere av kategoriene

¹⁴ 63 beboere hadde krysset av på kategorien "Flere overgripere", av disse krysset halvparten (29 beboere) av kun på denne kategorien. Dersom vi tar med de som hadde krysset av på flere kategorier på spørsmålet blir antall beboere med flere overgripere 92 (dvs. 5 prosent).

¹⁵ Spørsmålet er endret til rapporteringen for 2007. Det er nå laget et eget spørsmål hvor det skal oppgis om det er snakk om en eller flere overgripere.

Tabell 5.1. Beboernes relasjon til overgriper ved første opphold etter beboers opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Relasjon	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Ektefelle/samboer	66	63	69	67	64	69
Tidligere ektefelle/samboer	12	15	9	12	15	9
Kjæreste	4	5	3	4	6	2
Foreldre	5	4	6	4	2	6
Sønn/datter/annet familiemedlem	3	3	2	3	3	3
Annen kjent person	4	5	3	4	6	3
Ukjent person	1	1	1	1	1	1
Flere overgripere	6	4	7	5	3	7
Antall svar (N)	1 791	869	922	1 823	793	1 030

2005: I alt 1879 beboere, av disse hadde 55 ukjent relasjon og 38 ukjent opprinnelse. Fem beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 54 ukjent relasjon og 27 ukjent opprinnelse. Fem beboere mangler begge opplysningene.

kan omfatte flere personer – slik som for eksempel "Foreldre" og "Sønn/datter/ annet familiemedlem".

5.2. Overgripernes kjønn og alder

I veiledningen for 2006 rapporteringen blir kritesentrene bedt om å krysse av for både mann og kvinner dersom brukeren har vært utsatt for flere overgripere og at disse er av begge kjønn. Vi har tidligere vist at 5 prosent av beboerne utsettes for flere overgripere, og samtidig påpekt at flere av relasjonskategoriene kan inneholde flere personer. Ideelt sett skulle det vært slik at kun beboere som har oppgitt flere overgripere kan krysse av for både mann og kvinne på spørsmål om overgriperes kjønn og alder. Men utformingen på spørsmålet om relasjon gjør at det ikke er mulig å sette et slikt krav til svarene på disse spørsmålene.

Kvinner som kom til kritesentrene i 2006 hadde i de aller fleste tilfellene vært utsatte for vold fra menn, hele 95 prosent oppga menn som overgripere. Enkelte hadde imidlertid også erfart vold fra andre kvinner, men disse utgjorde bare 2 prosent. 3 prosent av beboerne oppga at de hadde blitt utsatt for vold fra både menn og kvinner. Inndelt etter beboernes opprinnelse, er det små forskjeller.

Tabell 5.2. Overgriperens kjønn ved beboernes første opphold etter beboernes opprinnelse. 2006. Prosent

Utøvers kjønn	Total	Opprinnelse	
		Norske	Utenlandsk
I alt	100	100	100
Mann	95	96	95
Kvinne	2	3	2
Både kvinne og mann	3	2	3
Antall svar (N)	1 807	790	1 017

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 70 ikke oppgitt kjønn på overgriper og 27 ukjent opprinnelse. Fem beboere mangler begge opplysningene.

Tabell 5.3. Overgriperens alder ved beboernes første opphold, etter beboernes opprinnelse. 2006. Prosent

Overgriperens alder	Total	Opprinnelse	
		Norske	Utenlandsk
I alt	100	100	100
Under 18 år	0,3	0,4	0,2
18-29 år	14	16	13
30-39 år	33	29	37
40-49 år	30	29	31
50-59 år	15	18	13
Over 60 år	5	7	4
Flere aldersgrupper	2	2	2
Antall svar (N)	1 582	744	838

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 300 ikke oppgitt overgriperens alder og 27 beboere hadde ukjent opprinnelse. For 10 beboere mangler begge opplysningene.

To av tre beboere oppga at overgriperen var mellom 30 og 49 år. Aldersprofilen til overgriperne som utøvde vold mot beboere med norsk opprinnelse var noe høyere enn for de som utøvde vold mot utenlandske beboere. Etter alt å dømme har dette sammenheng med at utenlandske beboere også hadde en noe lavere aldersprofil enn de norske, og at de enten var gifte med eller hadde relasjoner til yngre menn. Overgriperne viste seg også å ha en høyere aldersprofil enn de utsatte kvinnene. Blant overgriperne var 50 prosent over 40 år, mot bare 28 prosent av beboerne. Disse trekkene skiller seg lite fra funnene både i 2004 og 2005, dette til tross for at kategorien "Flere aldersgrupper" ble inkludert i 2006. Det er i tillegg verdt å merke seg at 300 beboere ikke kan oppgi overgriperens alder, det vil si at for 16 prosent av beboerne mangler denne opplysningen.

5.3. Overgriperens opprinnelse

56 prosent av overgriperne som beboerne oppga hadde norsk opprinnelse mens 44 prosent hadde utenlandsk bakgrunn. Nesten ingen beboere oppga overgriper med både norsk og utenlandsk opprinnelse – noe som det ble åpnet for i 2006-registreringen.

Det går frem av tabell 5.4 at 87 prosent av beboerne med norsk opprinnelse ble utsatt for overgrep av norske menn, mens 12 prosent opplevde aggresjon fra personer med utenlandsk opprinnelse. Blant beboerne med utenlandsk opprinnelse ble 68 prosent utsatt for overgrep av menn med utenlandsk opprinnelse, mens 31 prosent av overgrepene ble utført av norske overgripere.

Tabell 5.4. Overgriperens opprinnelse ved norske og utenlandske beboeres første opphold. 2006. Prosent

Overgriperens opprinnelse	Total	Opprinnelse	
		Norske	Utenlandsk
I alt	100	100	100
Norsk	56	87	31
Utenlandsk	44	12	68
Både norsk og utenlandsk	0,3	0,1	1
Antall svar (N)	1 794	788	1 006

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 88 ukjent overgriperens opprinnelse og 27 ukjent opprinnelse. For 10 beboere manglet begge opplysningene.

Tabell 5.5. Overgriperens tilstand ved overgrepene etter opprinnelse. Gjelder beboerens første opphold. 2006. Prosent

Tilstand	Total	Overgriperens opprinnelse	
		Norske	Utenlandske
I alt	100	100	100
Under ruspåvirkning	13	19	5
Både påvirket og edru	31	41	18
Alltid edru	27	18	40
Vet ikke	28	22	37
Antall svar (N)	1 684	960	724

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 191 ukjent tilstand og 95 beboere ikke oppgitt overgriperens opprinnelse eller oppgitt både norsk og utenlandsk. 71 beboere mangler begge opplysningene.

Fordelingen etter overgriperens og beboernes opprinnelse skiller seg lite fra tilsvarende fordeling i 2005 – dette til tross for at kategorien "både norsk og utenlandsk" ble tatt med for første gang i 2006.

5.4. Overgriperens tilstand ved overgrepene

For å finne ut i hvilken grad rusmisbruk kan være en forklaring på overgrepene, inneholder registrerings-skjemaene for kritesenterbeboerne et spørsmål om beboerens forståelse av overgriperens tilstand ved overgrepene. Spørsmålet er spesielt aktuelt i forhold der overgrep har foregått over tid.

I tabell 5.5 ser vi på beboere som oppga enten norsk eller utenlandsk overgriper. Funnene viser at overgriperens tilstand ved overgrepene varierer betydelig etter opprinnelse. Beboerne oppga at norske overgripere i langt større grad var ruspåvirket da de utøvde fysisk eller psykisk volden sammenlignet med overgripere med utenlandsk opprinnelse, henholdsvis 19 mot 5 prosent. Kun 18 prosent av de norske overgriperne var alltid edru da overgrepene ble utøvd, mot 40 prosent blant utenlandske overgripere. En av tre beboere kan ikke beskrive overgriperens tilstand ved overgrepene, dette gjaldt i større grad tilstanden til utenlandske overgripere enn norske (37 mot 22 prosent). Bildet av overgriperens tilstand i 2006 stemmer godt overens med bildet fra 2005. Det har imidlertid skjedd noen endringer som det er verdt å kommentere. Færre av de utenlandske overgriperne er alltid edru (ned 5 prosentpoeng). Vet ikke andelen øker totalt med 3 prosentpoeng, og mest for de med utenlandsk overgriper (opp 4 prosentpoeng). Det er i tillegg verdt å merke seg den høye andelen hvor overgriperens tilstand blir oppgitt som ukjent.

6. Barn med mor på krisesentrene

6.1. Antall barn som var med på sentrene

832 beboere hadde med seg barn første gangen de bodde på krisesentrene i 2006. Sett i forhold til 2005 er dette en nedgang fra 45 prosent til 43 prosent av beboerne. Denne nedgangen har likevel ikke ført til en tilsvarende nedgang i antall barn på sentrene. I 2006 bodde 1 488 barn på krisesentrene – dette er omtrent det samme tallet som i 2005 (1 486). Det varierer hvor mange barn beboerne hadde med seg på sentrene. 415 beboere hadde i 2006 med seg ett barn, mens 14 stykker oppga at de hadde med seg fem eller flere barn. I snitt hadde beboerne med seg 1,8 barn. De 1 488 barna på krisesentrene i 2006 hadde til sammen 1 778 opphold på sentrene. Det vil si at 16 prosent av oppholdene for barn var gjentatte opphold. Dette er en økning på fem prosentpoeng når vi sammenligner med tallene fra 2005.

Det var også i 2006 flere kvinner med utenlandsk opprinnelse som hadde med seg barn på krisesentrene. Halvparten av beboerne med utenlandsk opprinnelse hadde med barn, mot 36 prosent av de norske. Sammenlignet med 2005 er endringene her små, da var tallene 52 prosent mot 39 prosent. Dersom vi ser på antall barn er derimot endringene noe større. Selv om antall barn på krisesentrene er stabilt fra 2005 til 2006, har det skjedd en endring i størrelsesforholdet mellom barn med norsk kontra utenlandsk mor. I 2006 hadde 949 barn mor med utenlandsk opprinnelse og 524 mor med norsk opprinnelse. For de øvrige 15 barna var opprinnelsen ikke oppgitt. I 2005 hadde 872 barn utenlandsk mor og 600 norsk mor, mens 14 barn hadde mor med uoppgitt opprinnelse. Dersom barn hvor mor hadde uoppgitt opprinnelse holdes utenfor, hadde 64 prosent av barna mor med utenlandsk opprinnelse i 2006. Dette er en økning på 5 prosentpoeng fra 2005.

Mer enn fire av fem beboere med barn på krisesentrene hadde med ett eller to barn. Dette gjaldt både for beboere med norsk og med utenlandsk opprinnelse. En noe høyere andel av de utenlandske beboerne hadde med ett barn, mens en noe høyere andel av de norske hadde med to. Blant brukere med tre barn var det ikke noen forskjell etter bakgrunn. 5 prosent av brukerne

hadde med fire barn og her var det dobbelt så stor andel blant de med utenlandsk opprinnelse som norsk. Det var relativt få brukere som hadde med seg fem eller flere barn på krisesentrene i 2006.

Tabell 6.1. Beboere som hadde barn med på krisesentrene fordelt på antall barn og beboerens opprinnelse. Første opphold. 2005 og 2006. Prosent

Antall barn	2005			2006		
	Total	Norsk	Utenlandsk	Total	Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
1 barn	51	48	52	50	49	51
2 barn	33	38	29	32	36	30
3 barn	12	11	14	12	12	12
4 barn	3	3	3	5	3	6
5 eller flere barn	1	-	2	2	1	2
Antall svar (N)	839	350	489	825	298	527

2005: 850 beboere hadde med barn på senteret, mens 11 av beboerne hadde ukjent opprinnelse og tas ikke inn i prosentgrunnlaget. 1 029 beboere hadde ikke med barn på senteret.

2006: 832 beboere hadde med barn på senteret, mens 7 av beboerne hadde ukjent opprinnelse. 1 067 beboere hadde ikke med barn på senteret.

Tabell 6.2. Barnas alder ved første opphold på krisesentrene fordelt på beboernes opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Barnas alder	2005			2006		
	Total	Norsk	Utenlandsk	Total	Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
0-5 år	54	50	56	51	47	54
6-12 år	35	38	33	35	39	32
13-17 år	10	11	10	13	12	13
18 år og over	1	1	1	2	2	2
Antall svar (N)	1 472	600	872	1 473	524	949

2005: I alt 1486 barn var med på krisesentrene, av disse mangler 14 barn opplysninger om beboers opprinnelse.

2006: I alt 1488 barn var med på krisesentrene, av disse mangler 15 barn opplysninger om beboers opprinnelse.

6.2. Barnas alder

Tabell 6.2 viser fordelingen av barn i ulike aldersgrupper ved morens første opphold ved krisesentrene i 2005 og 2006. I denne tabellen er barna analyseenhet.

Vel halvparten av barna som var med på krisesentrene i 2006 var 5 år eller yngre. Derimot var relativt få barn 13 år eller eldre (15 prosent), og kun to prosent av dem var i myndig alder. Barn i følge med utenlandske beboere var jevnt over noe yngre enn barn i følge med norske beboere. Andelen barn i den yngste aldersgruppen har gått noe ned fra 2005 til 2006 (3 prosentpoeng). Samtidig har det skjedd en tilsvarende økning i aldersgruppen 13-17 år.

6.3. Kvinner med barn bodde lengre på sentrene

Beboere med barn bodde i gjennomsnitt 27 døgn på krisesentrene i 2006 mot 23 døgn for de uten barn.¹⁶ Dette er så å si de samme tallene som i 2005. At beboere med barn bodde lenger på krisesentrene kan ha sammenheng med at de har mer omfattende behov for hjelp og støtte fra krisesentrene, og det kan også henge sammen med at det er vanskeligere å finne bolig til en hel familie enn til bare en person. Dersom vi ser på beboernes bakgrunn, bodde beboere med utenlandsk bakgrunn klart lengre på sentrene enn de norske. Mens de utenlandske i gjennomsnitt bodde på krisesentrene i 31 døgn, var det tilsvarende tallet for de norske beboerne 18 døgn.

6.4. Noen flere beboere med barn dro hjem til overgriper

Hver femte beboer dro hjem til overgriper etter det første oppholdet på krisesentrene i 2006. Av de 832 beboerne som hadde med barn på krisesentrene i 2006, dro 22 prosent hjem til overgriperen etter oppholdet. Tilsvarende tall for beboere uten barn var 19 prosent.¹⁷ 232 beboere hadde kun hjemmeboende barn (uavhengig av alder) – og ingen barn med på sentret. Blant disse beboerne dro også 22 prosent hjem til overgriper etter oppholdet. Andelen beboere med barn på sentrene som dro hjem til overgriper etter oppholdet var omtrent den samme i 2006 som det den var i 2005.

¹⁶ Se kapittel 2 for hvordan overnattingsdøgn er regnet ut.

¹⁷ For 2006 er det 23 beboere som hadde flere kryss på dette spørsmålet, mens 174 ikke hadde svart på dette spørsmålet. Begge disse kategoriene er her regnet med i totalen.

7. Beboernes situasjon ved henvendelsen til krisesentrene

7.1. Overgrepens varighet

93 prosent av krisesenterbeboerne hadde vært utsatt for vold gjentatte ganger før de oppsøkte sentrene for første gang i 2006. Dette er like høy andel som i 2005.

I kun 7 prosent av tilfellene lå en engangshendelse bak det første oppholdet på krisesenteret. I nesten to tredjedeler av tilfellene hadde mishandling eller andre typer overgrep pågått i ett år eller mer, mens i nesten en tredjedel av tilfellene hadde overgrepene skjedd gjentatte ganger i løpet av det siste året. Sammenlignet med 2005 har det skjedd små endringer i overgrepens varighet, også når brukernes opprinnelse tas med i betraktningen.

Forholdsvis flere av de norske beboere hadde vært utsatt for overgrep i 5 år eller mer sammenlignet med de utenlandske, 31 mot 26 prosent. Dette kan ha sammenheng med at de utenlandske beboerne var yngre og dermed kan ha vært i et ekteskap eller i en parrelasjonen i kortere tid enn beboerne med norsk bakgrunn. Noen flere beboere med utenlandsk opprinnelse oppga at overgrepene hadde pågått i løpet av det siste året eller i en periode på ett til 4 år.

Tabell 7.1. Overgrepens varighet forut for første krisesenteropphold fordelt på beboerens opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Overgrepens varighet	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Engangstilfelle	6	7	5	7	8	6
Pågått siste året	30	28	32	29	28	30
Pågått i 1 til 4 år	36	33	38	36	32	38
Pågått i 5 år eller lengre	28	31	25	29	31	26
Antall svar (N)	1 649	817	832	1 700	761	941

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 203 ikke oppgitt overgrepens varighet, og 38 hadde ukjent opprinnelse. 11 beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 180 ikke oppgitt overgrepens varighet, og 27 hadde ukjent opprinnelse. 8 beboere mangler begge opplysningene.

Ser vi oppholdene til norske og utenlandske beboere i forhold til overgriperens opprinnelse, finner vi at utenlandske kvinner i 14 prosent av tilfellene hadde vært utsatt for overgrep av norske menn i 5 år eller mer. En tilsvarende sammenligning for norske kvinner som oppga norske overgripere gir en andel på hele 33 prosent.¹⁸

7.2. Skader av mishandlingen/overgrepene

I registreringskjemaet går det klart frem at det er brukernes egne vurderinger av hvilke skader overgrepene/mishandlingen har ført til som skal ligge til grunn for registreringen. I tabell 7.2 tas det utgangspunkt i brukernes vurdering av skader ved det enkelte opphold i 2005 og 2006.

Langt flere beboere meldte fra om psykiske enn fysiske skader som resultat av overgrepene. I 70 prosent av tilfellene ble psykiske skader oppgitt, mens det i 35 prosent av forholdene ble meldt fra om fysiske skader. Bare 10 prosent av tilfellene endte opp uten noen form for skader, mens "Vet ikke" kategorien ble benyttet i tilknytning til 17 prosent av oppholdene. Andelene som oppga at overgrepene utelukkende resulterte i psykiske skader var høyere blant norske beboere enn blant utenlandske, 40 mot 36 prosent. Samtidig var andelen som oppga at overgrepene ikke hadde ført til skader knapt høyere blant de med utenlandsk bakgrunn enn de med norsk, henholdsvis 10 mot 9 prosent.

Til tross for at det i registreringen for 2006 var flere som hadde satt flere kryss på dette spørsmålet, og at disse ble gitt verdien "Både psykiske og fysiske skader", viser tallene det samme bildet som i 2005. Det er samtidig verdt å merke seg at "Vet ikke" andelen er relativt høy, denne kategorien var ny i 2005.

¹⁸ Her er både uoppgitt og opphold med både norsk og utenlandsk overgriper fjernet. Opplysningene bygger dermed på 1 142 opphold med norsk overgriper og 855 opphold med overgriper med utenlandsk opprinnelse.

Tabell 7.2 Beboernes egne vurderinger av skader av overgrepene ved det enkelte krisesenteropphold fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Skader ved overgrepene	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Fysiske skader	4	4	5	3	3	4
Psykiske skader	40	42	38	38	40	36
Både psykiske og fysiske skader	30	29	30	32	35	30
Ingen skader	10	9	11	10	9	10
Vet ikke	16	16	16	17	13	21
Antall svar (N)	2 001	986	1 015	2 068	942	1 126

2005: I alt 2 270 opphold, av disse mangler 230 opphold opplysninger om skade, og 48 opphold mangler opprinnelse. Ved 39 opphold mangler begge opplysninger.

2006: I alt 2 312 opphold, av disse mangler 214 opphold opplysninger om skade, og 50 opphold mangler opprinnelse. Ved 20 opphold mangler begge opplysninger.

I 2006 er det åpnet for flere kryss - disse er plassert som "Både psykiske og fysiske skader".

Tabell 7.3. Årsaker til at krisesenterbeboerne ikke hadde anmeldt forholdet fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Årsaker	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Ønsker ikke	64	63	66	63	62	63
Ønsker, men tør ikke	9	10	9	6	7	6
Kommer til å anmelde	6	5	6	6	4	8
Usikker	21	23	20	25	27	24
Antall svar (N)	1 137	582	555	1 086	524	562

2005: I alt 1 235 beboere som ikke hadde anmeldt forholdet, av disse hadde 78 ukjent årsak for ikke å ha anmeldt mishandlingen/overgrepet, og 24 ukjent opprinnelse. 4 beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 193 beboere som ikke hadde anmeldt forholdet, av disse hadde 95 ukjent årsak for ikke å ha anmeldt mishandlingen/overgrepet, og 12 ukjent opprinnelse.

7.3. Anmeldelser

I forbindelse med de til sammen 2 312 oppholdene på krisesentrene i 2006, svarte beboerne kun i 645 av tilfellene at forholdet var anmeldt til politiet (28 prosent).¹⁹ Forholdene var da enten anmeldt av brukeren selv, av annen instans eller ved offentlig påtale. Dette er en økning på 5 prosentpoeng fra 2005. For 236 opphold mangler opplysninger om hvorvidt forholdet var anmeldt eller ikke.

Tar vi utgangspunkt i personer, finner vi at 208 norske beboere og 312 utenlandske beboere hadde anmeldt forholdet første gang de bodde på krisesentrene i 2006 – disse tallene inkluderer også personer med flere kryss på dette spørsmålet. I tillegg hadde 7 beboere med ukjent opprinnelse anmeldt forholdet, slik at totalt

¹⁹ Inkludert 8 opphold hvor det er satt flere kryss, det er rimelig å anta at dette skyldes anmeldelse foretatt av flere instanser.

hadde 527 av krisesenter beboerne i 2006 anmeldt forholdet. Målt som andeler hadde 25 prosent av de norske beboerne anmeldt forholdet, mot 30 prosent av de med utenlandsk opprinnelse.²⁰ Andelen som hadde anmeldt forholdet har økt litt for begge kategoriene sammenlignet med tilsvarende tall fra 2005.

Flere av de anmeldte overgriperne hadde norsk enn utenlandsk opprinnelse, henholdsvis 53 mot 46 prosent når vi holder de 21 overgriperne vi ikke kjenner opprinnelsen til utenfor. I tillegg har en prosent av beboerne som hadde anmeldt forholdet oppgitt både norsk og utenlandsk overgriper. De norske beboerne anmeldte i hovedsak norske overgripere (85 prosent), mens de utenlandske beboerne i stor grad anmeldte utenlandske overgripere (69 prosent). Sammenlignet med tallene fra 2005 har andelen av de utenlandske beboerne som har anmeldt en utenlandsk overgriper gått klart ned (fra 78 prosent), mens andelen med anmeldte norske overgripere har økt tilsvarende. Tallene for beboere med både norsk og utenlandsk overgriper var for små til å kunne kommenteres her.

De fleste av beboerne som ga en begrunnelse for hvorfor de hadde unnlatt å anmelde forholdet ønsket ikke en politianmeldelse (63 prosent). Mulige årsaker for hvorfor ikke kvinnene anmelder forholdet kan være mange, men det kan ha sammenheng med at kvinnene synes synd på mannen, at hun ikke ønsker at barnas far skal få et kriminelt stempel, eller kvinnene ikke ser at dette vil komme henne, barna eller overgriperen til gode. Enkelte kan også ha et ønske om at forholdet skal fortsette når den akutte situasjonen har roet seg. Det var i 2006 ikke noen forskjell i andelen av norske og utenlandske beboere som ikke ønsket å anmelde forholdet. Det var derimot dobbelt så stor andel blant de utenlandske beboerne som sa at de kom til å anmelde forholdet. Det er verdt å merke seg at en av fire beboere var usikre på om de ville anmelde forholdet eller ikke. Usikkerheten var større blant de norske beboerne enn de utenlandske. Sammenligner vi med tallene fra 2005, er det en nedgang på 3 prosentpoeng fra året før blant de som ønsker, men ikke turte å anmelde forholdet. Samtidig har andelen usikre økt med 4 prosentpoeng.

7.4. Voldsalarm

7 prosent av kvinnene som bodde på krisesentrene første gang i 2006 hadde voldsalarm, når kvinnene som ikke besvarte spørsmålet er holdt utenfor.²¹ Dette er den samme andelen som i 2005. Like stor andel av beboerne med utenlandsk opprinnelse hadde voldsalarm som de norske. I tillegg til de som hadde voldsalarm oppga 7 prosent av de norske og 6 prosent de utenlandske beboerne at de hadde søkt om voldsalarm. På samme måte som i fjor, oppga beboere med flere

²⁰ Av 818 beboere med norsk opprinnelse og 1 054 beboere med utenlandsk opprinnelse.

²¹ 154 beboere (8 prosent) hadde ikke svart på dette spørsmålet.

opphold i 2006 i noe større grad å ha voldsalarm (10 prosent), blant de norske var andelen 11 prosent og 8 prosent blant de utenlandske.²²

7.5. Graviditet

Voldsutsatte kvinner kan befinne seg i en særlig sårbar situasjon dersom de er gravide, siden overgrep som rettes mot dem selv også setter barnet de bærer i fare. Spørsmålet om bruker er gravid ble for første gang stilt i 2005, og da oppga 6 prosent av beboerne at de var gravide den første gangen de oppsøkte et krisesenter (106 kvinner). Andelen utenlandske gravide beboere var den gang større enn andelen norske gravide beboere. I 2006 var 5 prosent (95 kvinner) gravide da de kom til krisesentret for første gang. Samtidig som tre av fire blant de gravide beboerne oppga annen opprinnelse enn norsk.²³

²² På 344 skjema er det krysset for at dette ikke er beboerens første opphold i 2006.

²³ For 142 beboere er det ikke angitt svar på dette spørsmålet (dvs. opplysning om graviditet mangler for 8 prosent av alle beboerne).

8. Kontakten med krisesentrene

8.1. Hvilke instanser setter beboerne i kontakt med krisesentrene?

Fire av ti beboere oppsøkte krisesentrene på eget initiativ eller ved hjelp av familie, venner eller bekjente (42 prosent). Av offentlige instanser kom flest henvisninger fra politiet, noe som berørte omkring en av fem beboere. I og med at så mange som 175 beboere hadde satt flere kryss på dette spørsmålet i 2006, er det vanskelig å sammenligne disse tallene med resultatet fra 2005. Men for begge årene er det de samme instansene som går igjen som de største.

36 prosent av de norske beboerne som oppsøkte krisesentrene i 2006, kom på eget initiativ. Blant beboerne med utenlandsk opprinnelse gjaldt dette bare 22 prosent.

Videre ser vi at familie, venner og bekjente spilte en større rolle for å få beboerne med utenlandsk opprinnelse til å oppsøke krisesentrene enn tilfellet var for norske. Det var også flere utenlandske kvinner som kom til krisesentrene via politiet, mens flere norske kom via lege eller legevakt.

Tabell 8.1. Instanser som henviste beboerne til krisesentrene ved første opphold etter opprinnelse. 2006. Prosent

Instans	Total	Opprinnelse	
		Norske	Utenlandsk
I alt	100	100	100
Eget initiativ	28	36	22
Familie/venn/bekjent	14	12	15
Lege/legevakt	4	7	2
Helsesøster	1	1	1
Sosialkontor	4	4	5
Barnevern	5	5	5
Politiet	18	17	20
Advokat	1	1	2
Familiekontor	1	1	1
Flyktninginstans	2	-	4
Skole	1	0,2	1
Interesseforening	0,4	0,2	1
Annet krisesenter	4	3	5
Andre	6	6	7
Flere kryss	10	8	10
Antall svar (N)	1 841	813	1 028

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 36 ikke oppgitt instans som henviste dem til krisesenteret, og 27 hadde ukjent opprinnelse. 5 beboere mangler begge opplysningene.

Tabell 8.2. Årsakene til beboernes henvendelse på krisesentrene etter opprinnelse. Første opphold i 2005 og 2006. Prosent

Årsak til henvendelsen	2005			2006		
	Total	Opprinnelse		Total	Opprinnelse	
		Norsk	Utenlandsk		Norsk	Utenlandsk
Psykisk vold	81	81	81	81	82	81
Fysisk vold	61	58	64	61	58	63
Trusler	55	54	56	58	60	57
Barnemishandling	8	6	9	8	5	10
Voldtekt	5	5	6	6	6	5
Incest mot bruker	1	2	0,2	1	2	1
Incest mot brukers barn	1	1	1	1	1	1
Annen seksuell vold	4	4	5	4	4	4
Tvangsgifte	4	0,1	7	2	0,2	4
Annet	10	11	10	9	8	9
Antall svar (N)	1 815	886	929	1 834	811	1 023

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 30 ikke oppgitt årsak til henvendelsen, og 38 hadde ukjent opprinnelse. 4 beboere mangler begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 43 ikke oppgitt årsak til henvendelsen, og 27 hadde ukjent opprinnelse. 5 beboere mangler begge opplysningene.

8.2. Hvilke problemstillinger presenterer kvinnene

Det oppgis ulike typer vold og overgrep som årsak til at beboerne oppholdt seg på krisesentrene, noe tabell 8.2 viser.

Mer enn fire av fem beboere oppga at de hadde vært utsatt for psykisk vold ved henvendelse til krisesentrene for overnatting for første gang i 2006. Dette er samme andel som i 2005. Som i 2005 (og 2004) ble omkring tre av fem beboere utsatt for fysisk vold, og en nesten tilsvarende andel oppga trusler som årsak til krisesenterhenvendelsen. Tabellen viser at fysisk vold lå til grunn for oppholdet for en høyere andel av de utenlandske beboere sammenlignet med de norske, igjen likt som i 2005. Opprinnelse hadde heller ikke i 2006 noen særlig betydning for hvem som kom til sentrene på grunn av psykisk vold og trusler.

4 prosent av de utenlandske beboerne oppga tvangsgifte som grunn for første opphold i 2006, en nedgang på 3 prosentpoeng fra 2005. Dobbelte så mange av de med utenlandsk kontra norsk bakgrunn oppga barnemishandling - 10 mot 5 prosent - som årsak til henvendelsen til krisesenteret.

Få beboere sa at de hadde vært utsatt for incest. Noen flere norske brukere hadde selv vært utsatt for incest, mens i tilfeller hvor de utsatte var brukerens barn viste ikke tallene noen forskjell etter opprinnelse. Andelen som oppga voldtekt eller annen seksuell vold som årsak for krisesenteroppholdet i 2006 var like stor som året før – dette gjaldt for omtrent hvert tiende opphold.

8.3. Bistand fra krisesentrene

Krisesentrene er ikke behandlingsinstitusjoner, men gir mishandlede kvinner og deres barn fysisk beskyttelse og muligheter for overnatting for kortere eller lengre tid. I tillegg tilbyr sentrene samtale, omsorg og støtte, samt rådgivning om mulighetene for hjelp i det ordinære hjelpeapparatet. De gir også rådgivning om juridiske rettigheter i forbindelse med overgrep og mishandling. De brukerne som ønsker det, blir fulgt til andre hjelpeinstanser og kan få hjelp til å finne bolig og arbeid. I tillegg har en del krisesentre tilbud om selvhjelps- og nettverksgrupper.

Kategorien ingen bistand var ny i 2006, slik at det her ikke er mulig å sammenligne tallene helt med det som ble rapportert i 2005.

Ved 7 prosent av oppholdene ble det ikke gitt noen form for bistand. Men hele 81 prosent av beboerne mottok bistand i form av støtte eller praktisk hjelp, bistand som innebærer både samtaler med beboerne og konkret praktisk hjelp. Selv om bare 35 prosent oppga at de fikk støtte av krisesentrene til å oppsøke hjelpeapparatet, var denne hjelpen den nest hyppigst mottatte bistand. De øvrige bistandstilbudene ble benyttet i langt mindre grad. Det har her vært mulig å krysse av for flere alternativer, derfor overstiger summen av bistanden 100 prosent. Støtte/praktisk bistand og følge til hjelpeapparatet, var også de to hyppigst brukte bistandstilbudene i 2005.

Beboerne med utenlandsk opprinnelse fikk i langt større grad bistand fra sentrene i form av følge til hjelpeapparatet og hjelp til å finne bolig, nær dobbelt så mange som blant de norske beboerne. De utenlandske beboerne mottok også oftere andre former for bistand enn de norske, da fortrinnsvis hjelp av mer praktisk karakter som ulike tilbud til barna som var med på sentrene og hjelp til flytting. Det at utenlandske beboere i mindre grad benyttet seg av sentrenes gruppetilbud, har sannsynligvis sammenheng med språkbarrierer.

En relativt stor andel av beboerne hadde her svart "annen bistand", og vi har ikke hatt mulighet til å se nærmere på hva som skjuler seg bak dette. Selv om antall opphold på krisesentrene har vært relativt stabilt siden midten av 1980-tallet, kan stadig flere utenlandske brukere forandre etterspørselen etter ulike bistandstilbud i fremtiden.

Tabell 8.3. Mottatt bistand fra krisesentrene fordelt på beboerens opprinnelse. 2006. Prosent

Bistand fra krisesenteret	Total	Opprinnelse	
		Norske	Utenlandsk
Støtte/praktisk hjelp	81	81	81
Blitt fulgt til hjelpeapparatet	35	27	42
Hjelp til å finne bolig	16	11	20
Barnepass	15	12	19
Hjelp til flytting	12	8	15
Mottatt andre tilbud til barn ved senteret	9	8	9
Deltakelse i gruppe/nettverk	10	9	11
Bistand i forbindelse med barns kontakt med far	5	4	5
Annen bistand	14	15	14
Oppgir at ingen bistand er gitt	7	8	6
Antall svar (N)	1 933	893	1 040

2006: I alt 2 312 opphold, av disse mangler 357 opphold opplysninger om bistand, og 50 opphold mangler opprinnelse. Ved 28 opphold mangler begge opplysninger.

8.4. Hvilke instanser henvises beboerne til?

Krisesentrene driver ikke med behandling, men formidler kontakt med behandlingsinstitusjoner og henviser brukerne til andre tilbud i det ordinære hjelpeapparatet. I tabell 8.4 går det frem hvilke instanser krisesentrene formidlet brukerne til i 2005 og 2006, det tas her utgangspunkt i opphold og ikke personer. Summen av henvisninger overstiger 100 prosent da det er mulig å oppgi flere henvisningsinstanser.

Det er særlig fire instanser krisesentrene henviste sine brukere til i 2006. 40 prosent av brukerne ble henvist til advokat, 37 prosent til sosialkontor, 33 prosent til politiet og 23 prosent til lege. I forhold til 2005 gir dette omtrent det samme bildet. 16 prosent av brukerne ble henvist til barnevernet. Svært få ble henvist til annet krisesenter, til barne- og ungdomspsykiatri eller til pedagogisk psykologisk tjeneste eller "Annet". Andelen som ikke ble henvist noe sted er stabil fra 2005 til 2006, og gjelder ved ett av fem opphold. Det går her et klart skille mellom opphold med norske beboere versus utenlandske beboere. Blant de utenlandske ble det ved kun 16 prosent av oppholdene ikke gitt noen henvisning, mot 27 prosent av oppholdene med norske beboere.

Spesielt mange beboere med utenlandsk opprinnelse ble formidlet videre til advokat og sosialkontor sammenlignet med de norske. Det er også en del flere av de utenlandske beboerne som ble henvist til politiet, trygdekantor og barnevern. Sammenlignet med 2005 er det små endringer i tallene. På den andre siden viser tabellen at flere norske beboere ble henvist til psykolog. Det at dobbelt så mange av de norske beboere ble henvist til psykolog kan blant annet skyldes at psykologitjenester sjeldnere anbefales for beboerne som ikke snakker godt norsk. Et annet aspekt er at psykologitjenester ofte koster penger. Det kan også være at flere norske beboere ytret ønske om denne type behandling eller at denne type tjeneste er mer vanlig for kvinner med norsk enn med utenlandsk opprinnelse.

Tabell 8.4. Henvisningsinstanser for beboerne på krisesentrene ved det enkelte opphold fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Henvisninger til hjelpeapparatet	2005			2006		
	Opprinnelse			Opprinnelse		
	Total	Norsk	Utenlandsk	Total	Norsk	Utenlandsk
Sosialkontor	38	30	46	37	29	45
Advokat	41	31	50	40	30	48
Politi	32	28	36	33	29	35
Lege	22	21	22	23	22	25
Barnevern	13	12	14	16	14	18
Boligkontor	9	9	8	9	9	9
Trygdekontor	10	8	13	10	8	12
Familiekontor	11	10	11	11	10	11
Psykolog o.l.	9	12	6	9	13	6
Annet krisesenter	2	1	3	4	3	4
PPT/BUP	2	2	2	2	2	2
Annet	-	-	-	6	5	7
Ingen henvisning	21	27	17	21	27	16
Antall svar (N)	1 859	896	963	1 900	867	1 033

2005: I alt 2 270 opphold, av disse mangler 380 opphold opplysninger om henvisning, og 48 opphold mangler opprinnelse. Ved 17 opphold mangler begge opplysninger.

2006: I alt 2 312 opphold, av disse mangler 384 opphold opplysninger om henvisning, og 50 opphold mangler opprinnelse. Ved 22 opphold mangler begge opplysninger.

I tabell 4.3 så vi at 35 prosent av de utenlandske beboerne var hjemmearbeidende og trolig uten egne inntekter i 2006, mot bare 12 prosent av de norske. Det er derfor ikke overraskende at så vidt mange ble henvist til sosialkontoret eller trygdekontoret for å få økonomisk bistand.

8.5. Hvor lenge varte oppholdene på sentrene?

Krisesentrene er i utgangspunktet ment å være et tilbud til beskyttelse for kvinner og deres barn i en akutt situasjon, og mange sentre har regler om hvor lenge beboerne kan oppholde seg der. De fleste sentrene setter en botidsgrense på 3 måneder. Visse brukergrupper benytter imidlertid overnattingstilbudet over en lengre periode på grunn av særlige forhold knyttet til bakgrunn eller overgrepets karakter. Lengden på oppholdet kan også være avhengig av boligmarkedet eller tilbudet om overgangsbolig fra kommunene.

Gjennomsnittlig antall overnattingsdøgn per opphold ved alle krisesentrene i 2006 var 24 døgn. 18 døgn for beboere med norsk opprinnelse og 31 døgn for beboere med utenlandsk opprinnelse.²⁴ Sammenligner vi disse tallene med resultatet for 2005 er dette omtrent de samme tallene. Vi har tidligere vært inne på at oppholdene for beboere med barn i gjennomsnittet varte noe lenger enn for de uten barn (se avsnitt 6.3).

Dersom vi bruker *årsstatistikken* som grunnlag, øker antall overnattingsdøgn for kvinner på landets krisesentre med 8 prosent fra 2005 til 2006 - fra 52 004 til 56 107. Økningen i antall overnattingsdøgn

ser ut til å henge sammen med økningen i antall beboere med utenlandsk opprinnelse. Basert på individstatistikken viser tallene at 1 006 opphold av beboere med norsk opprinnelse samlet gir 17 334 overnattingsdøgn på landets krisesentre, mot 36 624 døgn samlet for de 1 256 oppholdene beboere av utenlandsk opprinnelse hadde.

En utfordring i sammenheng med beboere av utenlandsk opprinnelse er knyttet til ofre for menneskehandel. Krisesentersekretariatet har gjennom et eget prosjekt vist at disse kvinnene har lengre botid på krisesentrene (Krisesentersekretariatet, 2007).²⁵

Individstatistikken viser at 470 opphold (20 prosent) varte i ett døgn, noe som representerer en nedgang på to prosentpoeng i forhold til 2005. 30 prosent av oppholdene varte fra to til syv døgn, mens de øvrige (49 prosent) varte i åtte døgn eller mer. To opphold varte hele året.²⁶ Med utgangspunkt i opphold og samlet antall overnattingsdøgn, er det store forskjeller i den gjennomsnittlige oppholdslengden mellom de enkelte krisesentrene i 2006 – en variasjon fra 5 til 70 døgn.

8.6. Hvor dro beboerne etter krisesenteroppholdet?

Tabell 8.5 viser at i 43 prosent av tilfellene bosatte beboerne seg i egen bolig etter oppholdet på krisesenteret, en nedgang på 5 prosentpoeng fra 2005. Dette kan være en annen bolig enn den de hadde før oppholdet på sentrene, eller samme bolig etter at overgriper har flyttet ut. Det er noe større andel av de norske beboerne som flyttet for seg selv.

Relativt mange, 23 prosent, valgte å flytte tilbake til overgriper, dette er like stor andel som i 2005. Overgriper kan i denne sammenheng være ektefelle, samboer eller familiemedlemmer. Utenlandske beboere flyttet oftere tilbake til overgriper enn norske, henholdsvis 26 prosent av de utenlandske mot 20 prosent av de norske. For de norske beboerne representerer dette en liten økning fra 2005. Noen beboere oppsøkte slekt og venner i etterkant av krisesenteroppholdet. For de norske gjaldt dette i 17 prosent av tilfellene mot 13 prosent for de utenlandske. Som i 2005 er det relativt få som dro til annet krisesenter, til en institusjon eller til et annet sted.

I 6 prosent av tilfellene er det ikke registrert hvor beboerne drar etter oppholdet på krisesentret.

²⁵ Siden starten av prosjektet 1.1.2005 og frem til 31.12.2006 hadde dette prosjektet registrert 5 525 overnattingsdøgn fordelt på 49 kvinner.

²⁶ Det viser seg at enkelte krisesentre med gjennomgangsleiligheter knyttet til senteret, registrerer brukere som har flyttet over i disse enhetene som regulære beboere på krisesentrene. Det finnes ingen informasjon om hvor mange krisesentre dette gjelder.

²⁴ Se kapittel 2 for hvordan overnattingsdøgn er regnet ut.

Tabell 8.5. Hvor beboerne drar etter krisesenteroppholdet fordelt på opprinnelse. 2005 og 2006. Prosent

Henvisninger til hjelpeapparatet	2005			2006		
	Opprinnelse			Opprinnelse		
	Total	Norsk	Uten- landsk	Total	Norsk	Uten- landsk
I alt	100	100	100	100	100	100
Egen bolig (uten overgriper)	28	32	23	25	29	22
Ny/annen bolig	19	18	20	18	18	17
Hjem til overgriper	22	18	27	23	20	26
Slektninger/venner	14	16	12	15	17	13
Annet krisesenter	3	1	4	5	3	6
Institusjon	4	4	4	2	3	2
Annet sted	5	4	7	5	4	6
Vet ikke	5	7	4	6	6	6
Antall svar (N)	2 028	1 005	1 023	2 028	935	1 093

2005: I alt 2 270 opphold, av disse mangler 205 opphold opplysninger om sted, og 48 opphold mangler opprinnelse. Ved 11 opphold mangler begge opplysningene.

2006: I alt 2 312 opphold, av disse mangler 256 opphold opplysninger om sted - 26 av disse hadde satt flere kryss, og 50 opphold mangler opprinnelse. Ved 22 opphold mangler begge opplysningene.

9. Dagbrukerne

9.1. Krisesentrenes tilbud på dagtid

Krisesentrene gir råd på telefonen til de som ønsker det og har tilbud til brukerne om å møte på sentrene for samtale, råd og veiledning. Mange kvinner kommer jevnlig til krisesentrene for samtale, støtte og oppfølging, eller for å delta i ulike gruppetilbud. Det kan være kvinner som tidligere har bodd på sentrene og som trenger støtte i en reetableringsfase, eller som kun bruker sentrene for rådgivning.

9.2. Omfanget av dagbrukere

Som tidligere nevnt i tilknytning til samlestatistikken hadde de 50 krisesentrene omkring 12 800 krise-telefonhenvendelser i 2006, og mottok drøyt 8 800 besøk på dagtid. For de 48 krisesentre som rapporterte dagbesøk, ble det registrert 8 524 besøk. Bak disse besøkene sto 2 263 personer. Ved 36 prosent av besøkene ble det oppgitt at bruker kom til senteret for jevnlig samtaler, dette tilsvarer andelen i 2005.

68 prosent av dagbrukerne (se kapittel 3.3) var nye krisesenterbrukere i 2006, en nedgang på ett prosentpoeng siden 2005. De øvrige hadde enten vært på dagbesøk eller bodd på krisesenteret der de ble registrert i 2006, eller vært på dagbesøk eller overnattet på annet krisesenter før første dagbesøk dette året. At nærmere tre av ti dagbrukere hadde vært i kontakt med krisesentrene før første dagbesøk i 2006, bekrefter krisesentrenes rolle som hjelpeinstans og støttefunksjon for kvinner over lengre tid.

I instruksjonen for utfylling av registreringsskjema for dagbrukere ble krisesentermedarbeiderne bedt om å fylle ut hele registreringsskjemaet for hvert besøk, enten i samarbeid med brukeren eller etter at samtalen hadde funnet sted. I fremstillingen kommer vi imidlertid til å ta utgangspunkt i brukernes situasjon ved første dagbesøk i 2006, dersom annet ikke fremkommer.

9.3. De viktigste forskjellene mellom dagbrukere og beboere

9.3.1. Noen menn blant dagbrukerne

Det var ingen menn som overnattet på krisesentrene i 2006, men det var noen menn som oppsøkte krisesentrene for samtale. Til sammen 118 menn, det vil si 5 prosent av dagbrukerne, var på 345 dagbesøk på 20 av de 48 krisesentrene som tok i mot dagbesøkende. Det betyr at 42 prosent av sentrene tok imot menn for samtale eller rådgivning på dagtid. Ved de sentrene som mottok dagbesøk av menn varierte antallet menn fra en til 41.

9.3.2. Flere dagbrukere hadde norsk opprinnelse

62 prosent av dagbrukerne hadde norsk opprinnelse mens dette bare var tilfelle for 44 prosent av beboerne. For dagbrukerne er dette en liten nedgang fra 2005, hvor 65 prosent hadde krysset av for norsk opprinnelse. Det at andelen med norsk opprinnelse er høyere for dagbrukere enn for beboere kan ha flere årsaker. En mulig forklaring kan være at de med norsk opprinnelse i større grad kjenner til at krisesentrene også kan brukes som rådgivningsinstans. Språkbarrierer kan i tillegg gjøre det vanskelig for kvinner med utenlandsk opprinnelse å bruke krisesentrene som rådgivningsinstans. En annen forklaring kan være at terskelen for når en oppsøker et krisesenter, kan være høyere for kvinner med utenlandsk bakgrunn enn for norske.

Krisesentrene har tidligere rapportert at deres erfaring er at brukerne med norsk opprinnelse i mange tilfeller har et større nettverk av personer de kan få hjelp og husly hos, og derfor ikke i samme grad har behov for krisesentrene som overnattingsinstans i forbindelse med utsatthet for vold, men bruker sentrene i større grad på dagtid.

9.3.3. Dagbrukerne er eldre

Alderssammensetningen blant brukerne har endret seg lite de siste årene. Det var færre dagbrukere enn krisesenterbeboere under 30 år, henholdsvis 35 mot 38 prosent. Videre var det flere dagbrukere over 40 år, 32 mot 28 prosent.

Tabell 9.1. Brukernes alder ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent

Alder	2005		2006	
	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere
I alt	100	100	100	100
Under 18 år	2	4	1	6
18-29 år	38	30	37	29
30-39 år	32	33	34	33
40-49 år	19	22	18	21
50-59 år	7	8	8	9
Over 60 år	2	2	2	2
Antall svar (N)	1 852	2 195	1 870	2186

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 27 ukjent alder. I alt 2 254 dagbrukere, av disse hadde 59 ukjent alder.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 29 ukjent alder. I alt 2 263 dagbrukere, av disse hadde 77 ukjent alder.

Ser vi på forholdet mellom dagbrukernes opprinnelse og alder finner vi at dagbrukerne med norsk opprinnelse som oftest er eldre enn dagbrukerne med utenlandsk opprinnelse. Mens 29 prosent av de med norsk opprinnelse var under 30 år, gjaldt dette for 42 prosent av de med utenlandsk opprinnelse. Tilsvarende var 38 prosent av de med norsk opprinnelse eldre enn 40 år sammenlignet med 21 prosent blant de med utenlandsk opprinnelse. Krisesentrenes dagtilbud benyttes dermed av ulike aldersgrupper avhengig av om brukerne har norsk eller utenlandsk opprinnelse.

9.3.4. Beboerne er oftere gifte eller samboende

Brukerne som oppga at de var gift eller samboende hadde i større grad bodd på krisesentrene enn benyttet seg av krisesentrenes dagtilbud. 71 prosent av beboerne var gifte eller samboende sammenlignet med 48 prosent av dagbrukerne. 29 prosent av beboerne kan regnes som aleneboende (de som oppga å være enslig, separert, skilt, flyttet fra samboer eller enke/

enkemann), mot 52 prosent av dagbrukerne. Det er bare en mindre endring i denne fordelingen sammenlignet med 2005.

Tabell 9.3 viser at brukernes sivilstand varierer etter opprinnelse. Andelen enslige var omtrent den samme for beboere og dagbrukere med utenlandsk opprinnelse, mens andelen enslige blant dagbrukerne med norsk opprinnelse var høyere enn blant beboerne med tilsvarende bakgrunn. Dette kan tyde på at enslige med norsk opprinnelse oftere gikk inn i relasjoner med menn uten at dette trengte å være innenfor rammen av et fast forhold eller ekteskap. Det kan også bety at ugifte kvinner med norsk bakgrunn i større grad kjente til krisesentrene som hjelpetilbud. Andelen blant brukerne med norsk opprinnelse har etter en nedgang i 2005 økt noe i 2006.

Tabell 9.2. Brukernes sivilstand ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent

Sivilstand	2005		2006	
	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere
I alt	100	100	100	100
Enslig	17	21	18	24
Samboende	22	17	22	17
Gift	46	33	49	31
Separert	6	13	5	13
Skilt	4	9	4	9
Flyttet fra samboer	3	6	2	5
Enke/enkemann	0,4	1	0,3	1
Annet	1	1	.	.
Antall svar (N)	1 856	2 214	1871	2 178

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 23 ukjent sivilstand. I alt 2 254 dagbrukere, av disse hadde 40 ukjent sivilstand.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 28 ukjent sivilstand. I alt 2 263 dagbrukere, av disse hadde 85 ukjent sivilstand.

Tabell 9.3. Beboere og dagbrukernes sivilstand ved første kontakt med krisesentrene fordelt på brukernes opprinnelse. 2005 og 2006 Prosent

Sivilstand	2005				2006			
	Norske		Utenlandske		Norske		Utenlandske	
	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Enslig	19	24	15	16	20	28	16	18
Samboende	38	23	7	7	37	24	10	5
Gift/registrert partner	28	26	64	46	29	25	63	44
Separert	4	9	8	20	5	8	6	21
Skilt	5	9	4	8	5	9	4	9
Flyttet fra samboer	5	8	1	2	4	6	1	2
Enke/enkemann	0,3	1	1	1	0,1	1	0,4	1
Annet	1	1	1	0,4
Antall svar (N)	888	1 419	934	755	811	1 369	1 044	802

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 23 ukjent sivilstand, og 38 ukjent opprinnelse. I alt 2 254 dagbrukere, av disse hadde 40 ukjent sivilstand, og 53 ukjent opprinnelse. 4 beboere og 13 dagbrukere manglet begge opplysningene.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 28 ukjent sivilstand, og 27 ukjent opprinnelse. I alt 2 263 dagbrukere, av disse hadde 85 ukjent sivilstand, og 27 ukjent opprinnelse. 11 beboere og 20 dagbrukere manglet begge opplysningene.

For samboende var andelen dagbrukere lavere enn andelen beboere. Tendensen gjaldt uavhengig av opprinnelse, men andelen for samboende med utenlandsk opprinnelse var en del lavere. For brukerne med utenlandsk opprinnelse har det skjedd en endring i forhold til 2005, hvor andelen dagbrukere og beboere var like. Andelen for separerte og skilte var høyere blant dagbrukerne sammenlignet med beboerne. Særlig store var forskjellene blant brukere med utenlandsk bakgrunn, hvor henholdsvis 10 prosent av beboerne og 30 prosent av dagbrukerne var separerte eller skilte. Det var også store forskjeller mellom gifte brukere med utenlandsk opprinnelse, 63 prosent av beboerne var gift mot 44 prosent av dagbrukerne. Blant de med norsk opprinnelse var bare 29 prosent gift mot 25 prosent av dagbrukerne.

Kategorien "flyttet fra samboer" ga bare utslag blant de med norsk opprinnelse, hvor 6 prosent av dagbrukerne oppga at de hadde flyttet fra samboer mot 4 prosent av beboerne.

9.3.5. Flere dagbrukere hadde barn

1 143 dagbrukere (51 prosent) hadde hjemmeboende barn under 18 år da de oppsøkte krisesentrene på dagtid for første gang i 2006. 132 av disse hadde i 2006 bodd på samme krisesenter før det første dagbesøket. Dagbrukerne hadde til sammen 2 061 barn under 18 år. I tillegg oppga 127 dagbrukere at de hadde hjemmeboende barn som var over 18 år. 72 personer hadde barn i begge alderskategoriene.

Mens 5 prosent (95 personer) av beboerne oppga at de var gravide under deres første opphold på krisesentrene i 2006, var tilsvarende andel blant dagbrukerne bare 4 prosent (84 personer). Også blant dagbrukerne var det en noe høyere andel av de med utenlandsk opprinnelse som var gravide, henholdsvis 6 mot 3 prosent.

9.3.6. Flere dagbrukere oppga tidligere partnere blant overgriperne

Mer enn dobbelt så mange dagbrukere som beboere hadde vært utsatt for overgrep fra tidligere ektefeller eller samboere, 29 mot 12 prosent. Samtidig hadde færre dagbrukere vært utsatt for overgrep fra ektefelle eller samboer, henholdsvis 39 mot 67 prosent. De øvrige relasjonene viste mindre forskjeller, og det er små endringer i tallene fra 2005. Siden 2005 har kategorien "flere overgriper" vært inkludert, og i 2006 oppga dagbrukerne i større grad enn beboerne at de hadde vært utsatt for overgrep fra flere overgriper. I veiledningen står det at dersom det var flere overgriper så skulle det krysses av for både flere overgriper og hvilken relasjon brukeren hadde til disse. Funnene viser at dette ikke er gjort, og det var derfor ikke mulig å analysere dette nærmere.

Tabell 9.4. Beboere og dagbrukernes relasjon til overgriper ved første kontakt med krisesentrene. 2005 og 2006 Prosent

Relasjon til overgriper	2005		2006	
	Be-boere	Dag-brukere	Be-boere	Dag-brukere
I alt	100	100	100	100
Ektefelle/samboer	66	44	67	39
Tidligere ektefelle/samboer	12	27	12	29
Kjæreste	4	4	4	4
Foreldre	5	6	4	4
Sønn/datter/annet familiemedlem	3	5	3	6
Annen kjent person	4	7	4	8
Ukjent person	1	1	1	2
Flere overgriper	6	6	5	9
Antall svar (N)	1 824	2 086	1 845	2 103

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 55 ukjent relasjon til overgriper. I alt 2 254 dagbrukere, av disse hadde 168 ukjent relasjon til overgriper.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 54 ukjent relasjon til overgriper. I alt 2 263 dagbrukere, av disse hadde 160 ukjent relasjon til overgriper.

9.3.7. Psykisk vold oppgis oftest som årsak til at brukerne oppsøker krisesentrene på dagtid

Tabell 9.5 viser at forholdsvis færre dagbrukere enn beboere oppga psykisk- og fysisk vold, trusler, barnemishandling og tvangsgifte som årsak til at de kontaktet krisesentrene. Det var derimot flere dagbrukere som hadde vært utsatt for voldtekt, incest og annen seksuell vold sammenlignet med beboerne i 2006. Det var mulig å oppgi mer enn en årsak til å oppsøke krisesentrene, summen av årsakene utgjør derfor ikke 100 prosent.

Omkring fire av fem brukere oppga psykisk vold som årsak til krisesenterhenvendelsen, henholdsvis 81 prosent av beboerne og 76 prosent av dagbrukerne. Sammenlignet med 2005 er andelen blant beboerne uendret, mens andelen for dagbrukerne har blitt redusert med 9 prosentpoeng og følgelig blitt lavere enn for beboerne. Tre av fem beboere mot drøyt to av fem dagbrukere ble utsatt for fysisk vold. For dagbrukerne utgjorde dette en nedgang fra året før. Godt over halvparten av brukerne hadde vært utsatt for trusler, også dette gjaldt for noen flere av beboerne (58 mot 54 prosent). For beboerne representerer dette en økning i forhold til 2005, og en nedgang for dagbrukerne. Den gjennomgående nedgangen i andelen til dagbrukerne skyldes i hovedsak den høye andelen som oppga "Annet" som årsak til kontakten med krisesentrene.

Tabell 9.5. Årsakene til at brukerne tok kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere ved første gangs kontakt. 2005 og 2006 prosent

Årsak til henvendelsen	2005		2006	
	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere
Psykisk vold	81	85	81	76
Fysisk vold	61	49	61	44
Trusler	55	58	58	54
Barnemishandling	8	8	8	7
Voldtekt	5	6	6	8
Incest mot bruker	1	6	1	6
Incest mot brukers barn	1	2	1	2
Annen seksuell vold	5	5	4	5
Tvangsgifte	4	1	2	1
Annet	10	-	9	20
Antall svar (N)	1 849	1 951	1 856	2 167

2005: I alt 1 879 beboere, av disse hadde 30 ikke oppgitt årsak til henvendelsen.

I alt 2 254 dagbrukere, av disse hadde 303 ikke oppgitt årsak til henvendelsen.

2006: I alt 1 899 beboere, av disse hadde 43 ikke oppgitt årsak til henvendelsen.

I alt 2 263 dagbrukere, av disse hadde 96 ikke oppgitt årsak til henvendelsen..

Det var forholdsvis flere dagbrukere enn beboere som oppga incest som årsak til krisesenterhenvendelsen. Av dagbrukerne oppga 6 prosent at de selv hadde vært utsatt for incest, mens 2 prosent oppga at deres kontakt med krisesentrene skyldtes incest mot deres barn. Innen hver av de to kategoriene oppga 1 prosent av beboerne samme årsak. Det var små forskjeller mellom beboerne og dagbrukerne som oppga barnemishandling, voldtekt og annen seksuell vold som årsak til henvendelsen. Overgrepssproblematikken kan omfatte både overgrep som fortsatt pågår, og brukere som søker hjelp for ettervirkninger av overgrep.

Det var få tilfeller av tvangsgifte (44 beboere og 19 dagbrukere), men dette problemet fant vi oftere blant krisesentrenes beboere enn blant dagbrukerne. Forholdsvis mange brukere oppga "Annet" som grunn for at de oppsøkte krisesentrene første gang i 2006, 20 prosent av dagbrukerne og 9 prosent av beboerne. Vi har ingen informasjon om hva disse årsakene gjaldt. I 2005 benyttet ingen dagbrukere denne kategorien, og følgelig er de kommenterte endringene for dagbrukerne i forhold til 2005 ikke nødvendigvis reelle.

9.3.8. Færre dagbrukere henvises til andre hjelpeinstanser

Langt flere dagbrukere enn beboere mottok ingen henvisning til hjelpeapparatet, og blant de som ble henvist hadde dagbrukerne gjennomgående lavere andeler. Hele to av fem dagbrukere ble ikke henvist videre til andre hjelpeinstanser ved deres første dagbesøk i 2006, mot en av fem beboere. Grunnet mangelfull utfylling av spørsmålet om henvisning til hjelpeapparatet for dagbrukere i 2005, gir det liten verdi å foreta en sammenligning mellom 2005 og 2006.

Tabell 9.6. Henvisninger til hjelpeapparatet ved første kontakt med krisesentrene fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent

Henvisninger til hjelpeapparatet	2005		2006	
	Beboere	Dagbrukere	Beboere	Dagbrukere
Sosialkontor	38	20	37	11
Advokat	42	47	41	31
Politi	32	27	33	18
Lege/legevakt	21	13	23	8
Barnevern	13	9	16	5
Familiekontor	11	19	11	12
Trygdekontor	11	7	10	3
Psykolog	9	8	9	4
Boligkontor	9	3	9	2
Annet krisesenter	2	2	4	1
PPT/BUP	2	2	2	2
Annet	-	9	6	8
Ingen henvisning	21	-	20	41
Antall svar (N)	1 559	1 147	1 606	1 924

2005: I alt 1 879 beboere - for 320 av disse var det ikke oppgitt noen henvisning til hjelpeapparat. I alt 2 254 dagbrukere - for 1 107 av disse var det ikke oppgitt noen henvisning til hjelpeapparatet.

2006: I alt 1 899 beboere - for 293 av disse var det ikke oppgitt noen henvisning til hjelpeapparat. I alt 2 263 dagbrukere - for 339 av disse var det ikke oppgitt noen henvisning til hjelpeapparatet.

Av de som ble henvist til hjelpeapparatet, var henvisning til advokat den oftest oppgitte kategorien for begge brukergrupper. Dette gjaldt for 41 prosent av beboerne og 31 prosent av dagbrukerne. Relativt mange ble også henvist til sosialkontor og til politiet, i begge tilfellene berørte dette flere av beboerne enn dagbrukerne. Av de nevnte hjelpeapparatene var forskjellen størst mellom beboerne og dagbrukerne som ble henvist til sosialkontoret. Henvisning til lege eller legevakt og til familiekontoret spilte også en viss rolle. En større andel av beboerne ble henvist til lege eller legevakt (23 mot 8 prosent), mens en større andel av dagbrukerne ble henvist til familiekontoret (12 mot 11 prosent).

Det at dagbrukere i mindre grad enn beboerne henvises til andre hjelpeinstanser kan ha sammenheng med at forholdsvis flere har brutt med overgriperen, og at en større andel står på egne ben økonomisk (Jonassen, 2004).

9.3.9. Færre dagbrukere benytter krisesentrenes egen bistand

Det var forholdsvis færre dagbrukere som mottok bistand fra krisesentrene enn beboere i 2006. Derimot oppga hele 93 prosent av de som oppsøkte sentrene på dagtid at de fikk bistand i form av samtaler, denne kategorien gjaldt bare for dagbrukerne.

Tabell 9.7. Bistand fra krisesentrene ved første kontakt fordelt på beboere og dagbrukere. 2005 og 2006 Prosent

Henvvisninger til hjelpeapparatet	2005		2006	
	Be-boere	Dag-brukere	Be-boere	Dag-brukere
Støtte/praktisk hjelp	88	27	81	25
Fulgt til hjelpeapparatet	41	8	35	6
Hjelp til å finne bolig	18	3	16	2
Barnepass	16	1	15	1
Hjelp til flytting	12	2	12	1
Andre tilbud til barn ved senteret	8	4	9	3
Deltakelse i gruppe/nettverk	8	8	10	8
Bistand i forb. med barns kontakt med far	5	2	5	1
Annen bistand	.	4	14	10
Ingen bistand	.	.	7	1
Samtale	.	93	.	93
Flyttet inn på krisesenteret	.	6	.	.
Antall svar (N)	1 376	2 117	1 625	2 180

2005: I alt 1 879 beboere og av disse hadde 503 ikke oppgitt hvilken bistand de mottok. I alt 2 254 dagbrukere og av disse hadde 137 ikke oppgitt hvilken bistand de mottok.

2006: I alt 1 899 beboere og av disse hadde 274 ikke oppgitt hvilken bistand de mottok. I alt 2 263 dagbrukere og av disse hadde 83 ikke oppgitt hvilken bistand de mottok.

Grunnet ulike kategorier i registreringen av hvilken bistand beboerne og dagbrukerne mottar fra krisesentrene, er det vanskelig å foreta en sammenligning mellom de to brukergruppene. Vi ser imidlertid at støtte eller praktisk hjelp er den bistand som de to brukergruppene i størst grad mottok, hele 81 prosent av beboerne mot bare 25 prosent av dagbrukerne. Av de øvrige bistandskategoriene som var felles for de to gruppene, oppga dagbrukerne svært lave andeler. Andelene var langt lavere enn for beboerne, som foruten støtte og praktisk hjelp ofte ble fulgt til hjelpeapparatet, fikk hjelp til å finne bolig, mottok barnepass eller hjelp til flytting. I 2006 opphørte kategorien "Flyttet inn på krisesenteret". Antar vi at dagbrukerne som flyttet inn på senteret rapporterte dette som "Annen bistand", så har andelen ved å se de to nevnte bistandskategoriene i sammenheng holdt seg stabil fra 2005.

Referanser

Jonassen, Wenche (2004): *Krisesentrene 2003 - en kommentert statistikk*. (Notat nr. 1/2004): Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Jonassen, Wenche (2005): *Krisesentrene 2004 - en kommentert statistikk*. (Notat nr. 1/2005): Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Krisesentersekretariatet (2007): *Bistand og trygge oppholdssteder til kvinner utsatt for menneskehandel*, Årsrapport 2006 Rosa

Lien, Sandra og Elisabeth Nørgaard (2006): *Rapportering fra krisesentrene 2005*, Rapporter 2006/25, Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg A

Samlestatistikk 2006

Krisesenter	Telefonhenvendelser	Krise-telefoner	Opphold kvinner	Opphold barn	Overnattingsdøgn kvinner	Overnattingsdøgn barn	Dagbrukere	Dagbesøk	Antall finansierende kommuner	Innbyggere i kommunene per 1.1.2007
Eva krisesenter, Halden	275	210	31	22	642	400	10	15	1	27 835
Krise og incestsenter i Fredrikstad	2 975	279	73	57	1 363	1 075	206	811	2	75 177
Krisesenteret i Moss	733	82	41	43	1 662	1 414	50	299	4	53 278
Sarpsborg krisesenter	926	167	43	39	1 433	2 252	42	157	1	50 593
Indre Østfold krisesenter	636	96	63	53	2 191	921	12	24	9	54 223
Krisesenter i Asker og Bærum	843	129	79	46	1 929	1 115	72	150	2	159 142
Krisesenter i Follo	5 875	400	96	133	2 550	2 995	343	665	7	119 868
Romerike krisesenter	604	209	93	82	3 217	3 195	30	47	14	239 827
Oslo krisesenter	10 806	1 436	343	260	7 522	4 937	440	2 206	1	548 617
Glåmdal krisesenter	33	24	182	155	6	6	6	49 186
Hamar krisesenter	861	436	63	53	1 666	1 669	84	217	9	121 480
Krisesenter for Nord-Østerdal	..	28	13	22	244	360	2	3	7	18 026
Gudbrandsdal krisesenter	820	139	28	20	465	387	63	541	12	69 640
Gjøvik krisesenter	479	40	37	38	562	879	11	21	11	95 443
Betzy krisesenter, Drammen	1357	203	121	79	1 968	1 133	56	70	8	159 867
Kongsberg krisesenter	1242	183	35	25	639	753	28	142	6	58 272
Hønefoss krisesenter	1620	243	45	24	1 395	765	45	380	7	77 474
Hallingdal krisesenter	544	26	19	8	185	73	7	72	6	19 960
Vestfold krisesenter	1497	1170	86	74	2 009	1 360	103	308	11	199 785
Krisesenteret i Telemark	1869	138	56	61	1 225	1 419	36	62	15	150 967
Aust-Agder krisesenter for kvinner	988	171	51	44	1 321	909	79	600	13	100 253
Vest-Agder krisesenter	..	851	104	58	2 858	2 880	180	489	15	163 702
Stavanger krisesenter	1613	400	71	50	1 443	1 254	34	52	6	225 967
Haugesund krisesenter	870	131	41	27	701	597	9	17	8	97 905
Sauda og Omland krisesenter	12	12	2	4	13	48	-	-	2	8 606
Bergen krisesenter	1701	454	124	120	2 989	2 339	19	373 224
Krisesenter for kvinner i Sunnhordland	247	105	12	19	360	334	14	39	5	46 424
Krisesenter for kvinner i Odda og Omland	48	16	9	9	104	47	6	7	3	11 485
Voss krisesenter	128	104	13	3	190	21	5	11	4	17 615
Krisesenteret for Sogn og Fjordane	..	618	31	20	425	247	34	153	24	101 644
Krisesenteret for Molde og omegn	1132	76	41	24	1 027	1 013	53	95	11	69 873
Nordmøre krisesenter	537	498	31	18	342	152	41	189	8	44 373
Sunnmøre krisesenter	1252	849	43	33	1 114	1 000	21	44	16	124 403
Trondheim krisesenter	600	189	68	52	2 122	2 005	33	41	1	161 730
Orkdal og omegn krisesenter	225	85	23	22	823	931	26	28	20	90 088
Nord-Trøndelag krisesenter	..	478	33	24	490	691	4	10	24	129 069
Bodø krisesenter	838	225	21	23	656	367	52	174	11	77 494
Narvik og omegn krisesenter	..	370	25	16	371	217	18	43	3	22 346
Sør-Helgeland krisesenter	217	..	13	9	933	157	29	113	5	13 090
Krisesenter for Ytre-Helgeland	..	251	11	15	378	141	35	77	6	14 935
Mosjøen krisesenter	850	233	19	7	744	347	23	155	2	15 111
Krisesenteret i Rana	..	222	37	14	853	262	22	45	4	32 819
Lofoten Krisesenter	549	271	15	8	330	154	10	15	4	22 351
Vesterålen krisesenter	63	42	13	6	113	76	6	6	5	30 147
Harstad krisesenter	284	138	26	17	360	281	13	18	6	32 641
Midt-Troms Krisesenter	6	15	180	537	4	7	9	31 859
Tromsø krisesenter	231	193	34	21	549	1 155	12	13	7	83 565
Vest-Finnmark krisesenter	1 023	74	34	37	524	753	73	143	7	35 321
Samisk krise- og incestsenter Nora-senteret, Krise- og Incestsenter	171	92	24	9	62	25	24	..	2	7 014
Incestsenter	311	49	14	12	683	860	12	37	5	21 370
SUM	47 852	12 811	2 387	1 899	56 107	47 057	2 518	8 817	394	4 555 084

¹ Vest-Finnmark krisesenter består av to avdelinger (Alta og Hammerfest), men statistikken er felles for de to virksomhetene.

² Krisesetelefonhenvendelser gjelder telefonhenvendelser fra brukere eller på vegne av brukere som trenger bistand fra sentrene. Noen krisesentre registrerer ikke begge typer henvendelser.

³ Ett krisesenter registrerte kun dagbesøk og ikke dagbrukere, og to krisesentre registrerte ingen av disse opplysningene.

⁴ Tre kommuner bidrar med finansiering til to krisesentre. Samlesummen av kommuner som støtter sentrene økonomisk er derfor 385, ikke 388 som tabellen viser. En finsk kommune inngår i summen av kommunene.

⁵ Innbyggertallet for de tre kommunene som finansierer to krisesentre er inkludert to steder. Innbyggertallet for den finske kommunen er ikke inkludert.

Vedlegg B

Kommuner som støttet krisesentrene økonomisk i 2006

Krisesenter	Vertskommune	Kommuner som støtter krisesentrene økonomisk i 2006	Antall
ØSTFOLD			
Eva krisesenter	Halden		1
Krise- og incestsenter i Fredrikstad	Fredrikstad	Hvaler	2
Krisesenteret i Moss	Moss	Rygge, Våler, Råde	4
Sarpsborg krisesenter	Sarpsborg	Sarpsborg	1
Indre Østfold krisesenter	Eidsberg	Askim, Hobøl, Rakkestad, Marker, Skiptvet, Trøgstad, Spydeberg, Rømskog	9
AKERSHUS			
Krisesenter i Asker og Bærum	Asker og Bærum	Asker og Bærum	2
Krisesenteret i Follo	Ås	Ski, Oppegård, Vestby, Frogn, Nesodden, Enebakk ¹	7
Romerike krisesenter	Skedsmo	Aurskog-Høland, Gjerdrum, Nes, Sørum, Enebakk ¹ , Hurdal, Nittedal, Ullensaker, Eidsvoll, Lørenskog, Rælingen, Fet, Nannestad	14
OSLO			
Oslo krisesenter	Oslo		1
HEDMARK			
Glåmdal krisesenter	Kongsvinger	Sør-Odal, Nord-Odal, Åsnes, Grue, Eidskog	6
Hamar krisesenter	Hamar	Elverum, Engerdal, Løten, Ringsaker, Stange, Trysil, Våler, Åmot	9
Krisesenteret for Nord-Østerdal	Tynset	Os, Tolga, Alvdal, Rendalen, Stor-Elvdal, Folldal	7
OPPLAND			
Gudbrandsdal krisesenter	Lillehammer	Nord-Fron, Lom, Gausdal, Ringebu, Skjåk, Øyer, Sel, Lesja, Sør-Fron, Vågå, Dovre	12
Gjøvik krisesenter	Gjøvik	Nordre Land, Søndre Land, Østre Slidre, Vestre Slidre, Østre Toten, Vestre Toten, Gran ¹ , Etnedal, Vang, Nord-Aurdal	11
BUSKERUD			
Betzy krisesenter	Drammen	Øvre Eiker ¹ , Nedre Eiker, Sande, Svelvik, Røyken, Lier, Hurum	8
Kongsberg krisesenter	Kongsberg	Øvre Eiker ¹ , Notodden, Rollag, Flesberg, Nore og Uvdal	6
Hønefoss krisesenter	Ringerike	Hole, Modum, Jevnaker, Lunner, Gran ¹ , Sør-Aurdal	7
Hallingdal krisesenter	Gol	Flå, Nes, Hemsedal, Ål, Hol	6
VESTFOLD			
Vestfold krisesenter	Tønsberg	Horten, Sandefjord, Larvik, Hof, Re, Andebu, Stokke, Nøtterøy, Lardal, Tjøme	11
TELEMARK			
Krisesenteret i Telemark	Skien	Porsgrunn, Drangedal, Tinn, Tokke, Siljan, Nome, Seljord, Vinje, Bamble, Bø, Kvileseid, Kragerø, Sauherad, Nissedal	15
AUST-AGDER			
Krisesenteret i Aust-Agder	Arendal	Birkenes, Bygland, Bykle, Froland, Gjerstad, Grimstad, Lillesand, Risør, Tvedestrand, Valle, Vegårshei, Åmli	13
VEST-AGDER			
Krisesenteret i Vest-Agder	Kristiansand	Audnedal, Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Kvinesdal, Lindesnes, Lyngdal, Mandal, Marnadal, Sirdal, Sogndalen, Søgne, Vennesla, Åseral	15
ROGALAND			
Stavanger krisesenter	Stavanger	Hjelmeland, Klepp, Randaberg, Sandnes, Sola	6
Haugesund krisesenter	Haugesund	Bokn, Etne, Karmøy, Sveio, Tysvær, Utsira, Vindafjord	8
Sauda og omland krisesenter	Sauda	Suldal	2
HORDALAND			
Bergen krisesenter	Bergen	Askøy, Austevoll, Austrheim, Fedje, Fjell, Fusa, Kvam, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Os, Osterøy, Radøy, Samnanger, Sund, Vaksdal, Øygarden	19
Krisesenteret i Sunnhordaland	Stord	Bømlo, Fitjar, Kvinnherad, Tysnes	5
Krisesenteret i Odda og omland	Odda	Eidfjord, Ullensvang	3
Voss krisesenter	Voss	Aurland, Granvin, Ulvik	4
SOGN OG FJORDANE			
Krisesenteret i Sogn og Fjordane	Flora	Askvoll, Balestrand, Bremanger, Eid, Fjaler, Førde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Høyanger, Jølster, Leikanger, Luster, Lærdal, Naustdal, Selje, Sogndal, Solund, Stryn, Vågsøy, Årdal	24

Krisesenter	Vertskommune	Kommuner som støtter krisesentrene økonomisk i 2006	Antall
MØRE OG ROMSDAL			
Krisesenteret i Molde og omegn	Molde	Aukra, Eide, Fræna, Gjemnes, Midsund, Nesset, Rauma, Sandøy, Sunndal, Vestnes	11
Nordmøre krisesenter	Kristiansund	Averøy, Aure, Frei, Halså, Smøla, Surnadal, Tingvoll	8
Sunnmøre krisesenter	Ålesund	Giske, Haram, Herøy, Norddal, Sande, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ulstein, Vanylven, Volda, Ørskog, Ørsta	16
SØR-TRØNDELAG			
Krisesenteret i Trondheim	Trondheim		1
Krisesenteret for Orkdal og omegn	Orkdal	Agdenes, Frøya, Hemne, Hitra, Holåen, Meldal, Melhus, Midtre-Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Rissa, Roan, Selbu, Skaun, Snillfjord, Tydal, Ørland, Åfjord	20
NORD-TRØNDELAG			
Krisesenteret i Nord-Trøndelag	Verdal	Flatanger, Fosnes, Frosta, Grong, Høylandet, Inderøy, Leka, Leksvik, Levanger, Lierne, Meråker, Mosvik, Namdalseid, Namsos, Namsskogan, Nærøy, Overhalla, Røyrvik, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Verran, Vikna	24
NORDLAND			
Krisesenteret i Bodø	Bodø	Beiarn, Fauske, Gileskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Steigen, Sørfold, Værøy	11
Narvik og omegn krisesenter	Narvik	Ballangen, Evenes	3
Sør-Helgeland krisesenter	Brønnøy	Bindal, Sømna, Vega, Vevelstad	5
Krisesenteret for Ytre-Helgeland	Alstahaug	Dønna, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Træna	6
Mosjøen krisesenter	Vefsn	Grane	2
krisesenteret i Rana	Rana	Hemnes, Nesna, Rødøy	4
Krisesenteret i Lofoten	Vestvågøy	Flakstad, Moskenes, Vågan	4
Vesterålen krisesenter	Sortland	Andøy, Bø, Hadsel, Øksnes	5
TROMS			
Krisesenteret i Harstad	Harstad	Bjarkøy, Ibestad, Kvæfjord, Skånland, Tjeldsund, Værøy	6
Krisesenteret i Midt-Troms	Lensvik	Bardu, Berg, Dyrøy, Målselv, Salangen, Sørreisa, Torsken, Tranøy	9
Krisesenteret i Tromsø	Tromsø	Balsfjord, Karlsøy, Kvæningen, Lyngen, Nordreisa, Storfjord	7
FINNMARK			
Vest-Finnmark krisesenter	Hammerfest	Alta, Hasvik, Kvalsund, Loppa, Nordkapp, Måsøy	7
Samisk krise- og incesstenter	Karasjok	Porsanger Porsángu Porsanki, Utsjok2	2
Nora-senteret, Krise- og Incestsenter	Sør-Varanger	Båtsfjord, Lebesby, Vadsø, Vardø	5
SUM			394

¹ Enebakk, Gran og Øvre Eiker støtte to ulike krisesentre økonomisk i 2006.

² Utsjok er en finsk kommune.

Beboerskjema 2006

Underlagt taushetsplikt

Registreringsskjema for beboere ved krisesenteret, 2006

⊥

⊥

Oppgaven hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Statistisk sentralbyrå kan også benytte oppgaven til utarbeidelse av offisiell statistikk.

1 Dato for beboerens ankomst til krisesenteret: dag måned år

Dato for beboerens utflytting fra krisesenteret: dag måned år

2 Hvilken kommune kommer brukeren fra?

Vertskommunen

Annen kommune, spesifiser:

3 Er oppholdet beboerens første ved krisesenteret i 2006?

Ja

Nei → Dato for siste opphold ved senteret dag måned år

4 Har beboeren vært i kontakt med dette eller annet krisesenter tidligere? Du kan sette flere kryss.

Har ikke vært i kontakt med noe krisesenter tidligere

Dette krisesenteret:

Hatt telefonkontakt

Vært på dagsbesøk i 2006

Vært på dagsbesøk før 2006

Vært beboer i 2006

Vært beboer før 2006

Annet krisesenter:

Hatt telefonkontakt

Vært på dagsbesøk i 2006

Vært på dagsbesøk før 2006

Vært beboer i 2006

Vært beboer før 2006

⊥

RA-0575 Bokmål 01.2006 seksjon 350

⊥

5 Hvor mange overnattingsdøgn har følgende personer hatt under dette oppholdet ?

Kvinnen:

Mannen

Barna (antall barn x antall netter):

Opplysninger om beboeren**6** Hva er beboerens kjønn? Kvinne Mann**7** Hvilken aldersgruppe tilhører beboeren? Under 18 år 18 - 29 år 30 - 39 år 40 - 49 år 50 - 59 år 60 år eller eldre**8** Hva er beboerens sivilstand ved ankomst? Enslig Samboer Gift/registrert partner Separert Skilt Flyttet fra samboer Enke/enkemann**9** Hvor mange barn i de ulike aldersgruppene har beboeren med til krisesenteret?

0 - 5 år:

6 - 12 år:

13 - 17 år:

18 år eller eldre:

10 Hvor mange hjemmeboende barn i de ulike aldersgruppene er ikke med til krisesenteret?

0 - 5 år:

6 - 12 år:

13 - 17 år:

18 år eller eldre:

11 Er beboeren gravid ved ankomst til krisesenteret? Ja Nei**12** Hvilken opprinnelse har beboeren? Norsk → **Gå til 15** Annen opprinnelse**13** Hvis beboeren har utenlandsk opprinnelse, hvordan er språkforståelsen ved ankomst? Snakker ikke norsk Snakker litt norsk Snakker godt norsk**14** Var det behov for tolk under samtalen med beboeren? Ja, brukte tolk Ja, men brukte ikke tolk Nei**15** Hvilken tilknytning har beboeren til arbeidslivet? Du kan sette flere kryss. Hjemmearbeidende Utearbeidende fulltid Utearbeidende deltid Arbeidssøker Under utdanning Stønad/trygd/pensjon Deltar på kurs

16 Hvilken relasjon har beboeren til overgriper?

- Ektefelle/samboer
- Tidligere ektefelle/samboer
- Kjæreste (særbo)
- Foreldre
- Sønn/datter/annet familiemedlem
- Annen kjent person
- Annen person ukjent
- Flere overgripere

Opplysninger om overgriper**17** Hvilket kjønn har overgriper?

- Kvinne
- Mann

18 Hvilken aldersgruppe tilhører overgriper?

- Under 18 år
- 18 - 29 år
- 30 - 39 år
- 40 - 49 år
- 50 - 59 år
- 60 år eller eldre

19 Hvilken opprinnelse har overgriper?

- Norsk
- Annen opprinnelse

20 Hvilken tilstand var overgriper i ved mishandlingen(e)/overgrepet(ene)?

- Under ruspåvirkning
- Både påvirket og edru
- Alltid edru
- Vet ikke

Henvendelse og situasjon

21 Hvordan ble beboeren henvist til krisesenteret?

- Eget initiativ
- Familie/venn/bekjent
- Lege/legevakt
- Helsesøster
- Sosialkontor
- Barnevern
- Politiet
- Advokat
- Familiekontor
- Flyktningsinstans
- Skole
- Interesseforening
- Annet krisesenter
- Andre, spesifiser:

22 Hva oppgav beboeren som årsak til henvendelsen? Du kan sette flere kryss.

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Trusler
- Barnemishandling
- Tvangsgifte
- Voldtekt
- Incest mot bruker
- Incest mot brukerens barn
- Annen seksuell vold
- Annet, spesifiser:

23 Hvordan vurderer beboeren eventuelle skader påført under mishandlingen(e)?

- Fysiske skader
- Psykiske skader
- Både fysiske og psykiske skader
- Ingen skader
- Vet ikke

24 Hvor lenge har overgrepet(ene) vart?

- Engangstilfelle
- Pågått siste året
- Pågått 1 til 4 år
- Pågått 5 år eller lengre

25 Er forholdet anmeldt?

- Ja, av beboer → Gå til **27**
- Ja, ved offentlig påtale → Gå til **27**
- Ja, av annen instans → Gå til **27**
- Nei → Gå til **26**

26 Hvis forholdet ikke er anmeldt, ønsker beboeren å anmelde forholdet?

- Nei, ønsker ikke
- Ønsker men tør ikke
- Kommer til å anmelde
- Usikker

27 Har beboeren voldsalarm?

- Nei
- Nei, men søker
- Ja

Bistand**28** Er beboeren henvist/formidlet til en eller flere av de følgende institusjonene/instansene i forbindelse med oppholdet? Du kan sette flere kryss.

- Politiet
- Lege/legevakt
- Sosialkontor
- Barnevern
- Boligkontor
- Trygdekontor
- Advokat
- Familiekontor
- Psykolog/psykiater
- PPT/BUP
- Annet krisesenter
- Andre, spesifiser:
- Ingen henvisning

29 Hvilken bistand har beboeren fått fra krisesenteret under oppholdet?

- Blitt fulgt til hjelpeapparat
- Hjelp til å finne bolig
- Hjelp til flytting
- Støtte/praktisk hjelp
- Bistand i forbindelse med barns kontakt med far
- Deltakelse i gruppe/nettverk
- Barnepass
- Andre tilbud til barn ved senteret
- Annet, spesifiser:
- Ingen bistand

Etter oppholdet**30** Hvor drar beboeren etter oppholdet ved krisesenteret?

- Hjem til egen bolig (uten overgriper)
- Ny/annen bolig
- Tilbake til overgriper
- Slektninger/venner
- Annet krisesenter
- Institusjon
- Annet sted, spesifiser:
- Vet ikke

Dagbesøkskjema 2006

Underlagt taushetsplikt

Registreringsskjema for dagbesøkende ved krisesenteret, 2006

⊥

⊥

Opgaven hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Statistisk sentralbyrå kan også benytte oppgaven til utarbeidelse av offisiell statistikk.

1 Dato for den dagbesøkendes ankomst til krisesenteret : dag måned år

2 Hvilken kommune kommer den dagbesøkende fra?

Vertskommunen

Annen kommune, spesifiser:

3 Har den dagbesøkende vært i kontakt med krisesenteret tidligere i 2006?

Første besøk i år

Flere dagbesøk i år → Dato for siste dagbesøk ved senteret

Kommer til senteret for jevnlig samtaler

dag måned år

Har ikke vært i kontakt med senteret i 2006

4 Har den dagbesøkende vært i kontakt med dette eller annet krisesenter tidligere? Du kan sette flere kryss.

Har ikke vært i kontakt med noe krisesenter tidligere

Dette krisesenteret:

Hatt telefonkontakt

Vært på dagsbesøk i 2006

Vært på dagsbesøk før 2006

Vært beboer i 2006

Vært beboer før 2006

Annet krisesenter:

Hatt telefonkontakt

Vært på dagsbesøk i 2006

Vært på dagsbesøk før 2006

Vært beboer i 2006

Vært beboer før 2006

⊥

RA-0576 Bokmål 01.2006 Seksjon 350

⊥

Opplysninger om den dagbesøkende

5 Hva er den dagbesøkendes kjønn?

- Kvinne
 Mann

6 Hvilken aldersgruppe tilhører den dagbesøkende?

- Under 18 år
 18 - 29 år
 30 - 39 år
 40 - 49 år
 50 - 59 år
 60 år eller eldre

7 Hva er den dagbesøkendes sivilstand ved ankomst?

- Enslig
 Samboer
 Gift/registrert partner
 Separert
 Skilt
 Flyttet fra samboer
 Enke/enkemann

8 Har den dagbesøkende hjemmeboende barn?

- Ja
 Nei → Gå til **10**

9 Hvor mange hjemmeboende barn i de ulike aldersgruppene har den dagbesøkende?

Under 18 år:
18 år eller eldre:

10 Er den dagbesøkende gravid ved ankomst til krisesenteret?

- Ja
 Nei

11 Hvilken opprinnelse har den dagbesøkende?

- Norsk → Gå til **14**
 Annen opprinnelse

12 Hvis den dagbesøkende har utenlandsk opprinnelse, hvordan er språkforståelsen ved ankomst?

- Snakker ikke norsk
- Snakker litt norsk
- Snakker godt norsk

13 Var det behov for tolk under samtalen med den dagbesøkende?

- Ja, brukte tolk
- Ja, men brukte ikke tolk
- Nei

14 Hva er den dagbesøkendes relasjon til overgriper?

- Ektefelle/samboer
- Tidligere ektefelle/samboer
- Kjæreste (særbo)
- Foreldre
- Sønn/datter/annet familiemedlem
- Annen kjent person
- Annen person ukjent
- Flere overgripere

Henvendelse og situasjon**15 Hvordan ble den dagbesøkende henvist til krisesenteret?**

- Eget initiativ
- Familie/venn/bekjent
- Lege/legevakt
- Helsesøster
- Sosialkontor
- Barnevern
- Politiet
- Advokat
- Familiekontor
- Flyktninginstans
- Skole
- Interesseforening
- Annet krisesenter
- Andre, spesifiser:

16 Hva oppgav den dagbesøkende som årsak til henvendelsen? Du kan sette flere kryss.

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Trusler
- Barnemishandling
- Tvangsgifte
- Voldtekt
- Incest mot bruker
- Incest mot brukerens barn
- Annen seksuell vold
- Annet, spesifiser:

Bistand

17 Er den dagbesøkende henvist/formidlet til en eller flere av de følgende institusjonene/instansene i forbindelse med oppholdet? Du kan sette flere kryss.

- Politiet
- Lege/legevakt
- Sosialkontor
- Barnevern
- Boligkontor
- Trygdekontor
- Advokat
- Familiekontor
- Psykolog/psykiater
- PPT/BUP
- Annet kritesenter
- Andre, spesifiser:
- Ingen henvisning

18 Hvilken bistand har den dagbesøkende fått fra kritesenteret under oppholdet?

- Samtale
- Blitt fulgt til hjelpeapparat
- Hjelp til å finne bolig
- Hjelp til flytting
- Støtte/praktisk hjelp
- Bistand i forbindelse med barns kontakt med far
- Deltakelse i gruppe/nettverk
- Barnepass
- Andre tilbud til barn ved senteret
- Annen bistand, spesifiser:
- Ingen bistand

Krisetiltak – statistikk for 2006

Underlagt taushetsplikt

Rapporteringsskjema: Krisetiltak - statistikk for 2006

⊥

⊥

Opgaven hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Statistisk sentralbyrå kan også benytte oppgaven til utarbeidelse av offisiell statistikk.

1 Navn på vertskommunen:

2 Navn på kontaktperson:

Telefon:

E-post:

3 Kryss av for hvilken målform dere ønsker å motta fremtidige skjema på:

- Bokmål
 Nynorsk

⊥

4 Angi krisesenterets organisasjonsnummer:

5 Navn på kommuner som støttet krisesenteret økonomisk i 2006:

⊥

RA-0577 Bokmål 11.2006 seksjon 350

⊥

6 Antall telefonhenvendelser i 2006:

7 Antall krisetelefonhenvendelser i løpet av 2006:

8 Antall opphold i løpet av 2006, kvinner. Med opphold menes det totale antall ganger beboerne har vært på senteret:

9 Antall opphold i løpet av 2006, barn:

10 Antall opphold i løpet av 2006, menn:

11 Totalt antall overnattinger i løpet av 2006, kvinner. Med overnattinger menes det totale antall netter beboerne har vært på senteret:

12 Totalt antall overnattinger i løpet av 2006, barn:

13 Totalt antall overnattinger i løpet av 2006, menn:

14 Antall dagbrukere i løpet av 2006:

15 Antall dagsbesøk i løpet av 2006:

Vedlegg F

Krisesentrene i rapporten

Krisesenter	Beboerstatistikk	Dagbesøkstatistikk	Samlestatistikk
Eva krisesenter	1	1	1
Krise- og incestsenter i Fredrikstad	1	1	1
Krisesenteret i Moss	1	1	1
Sarpsborg krisesenter	1	1	1
Indre Østfold krisesenter	1	1	1
Krisesenter i Asker og Bærum	1	1	1
Krisesenteret i Follo	1	1	1
Romerike krisesenter	1	1	1
Oslo krisesenter	1	1	1
Glåmdal krisesenter	1	1	1
Hamar krisesenter	1	1	1
Krisesenteret for Nord-Østerdal	1	1	1
Gudbrandsdal krisesenter	1	1	1
Gjøvik krisesenter	1	1	1
Betzy krisesenter	1	1	1
Kongsberg krisesenter	1	1	1
Hønefoss krisesenter	1	1	1
Hallingdal krisesenter	1	1	1
Vestfold krisesenter	1	1	1
Krisesenteret i Telemark	1	1	1
Krisesenteret i Aust-Agder	1	1	1
Krisesenteret i Vest-Agder	1	1	1
Stavanger krisesenter	1	1	1
Haugesund krisesenter	1	1	1
Sauda og omland krisesenter ¹	1	-	1
Bergen krisesenter ²	1	-	1
Krisesenteret i Sunnhordaland	1	1	1
Krisesenteret i Odda og omland	1	1	1
Voss krisesenter	1	1	1
Krisesenteret i Sogn og Fjordane	1	1	1
Krisesenteret i Molde og omegn	1	1	1
Nordmøre krisesenter	1	1	1
Sunnmøre krisesenter	1	1	1
Krisesenteret i Trondheim	1	1	1
Krisesenteret for Orkdal og omegn	1	1	1
Krisesenteret i Nord-Trøndelag	1	1	1
Krisesenteret i Bodø	1	1	1
Narvik og omegn krisesenter	1	1	1
Sør-Helgeland krisesenter	1	1	1
Krisesenteret for Ytre-Helgeland	1	1	1
Mosjøen krisesenter	1	1	1
krisesenteret i Rana	1	1	1
Krisesenteret i Lofoten	1	1	1
Vesterålen krisesenter	1	1	1
Krisesenteret i Harstad	1	1	1
Krisesenteret i Midt-Troms	1	1	1
Krisesenteret i Tromsø	1	1	1
Vest-Finnmark krisesenter ³	1	1	1
Samisk krise- og incestsenter	1	1	1
Nora-senteret, Krise- og Incestsenter	1	1	1
Antall krisesenter som har levert statistikk	50	48	50

¹ Sauda og omland har ingen dagbrukere i 2006.² Bergen har ikke dagbrukere på samme måte som de andre sentrene.³ Begge avdelingene (Hammerfest og Alta) har levert samleskjema for 2006.